

Årsberättelse 2020

Vårdboendenämnden.

Beslutad av Vårdboendenämnden, den 18 februari 2021, § 23

Innehåll

1. Förslag till beslut.....	3
2. Förvaltningschefens bedömning och analys.....	4
2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat	4
2.2 Händelser av väsentlig betydelse	5
2.3 Förväntad utveckling	8
3. Sammanfattande iakttagelser.....	10
4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål ..	12
4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft	13
4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro..	16
4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	18
4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	22
4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	25
4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro.....	27
5 Analysunderlag – ekonomi.....	30
5.1 Årets resultat – ekonomi.....	30
5.2 Effekter av coronapandemin.....	32
5.3 Effektivisering	34
5.4 Enheternas ekonomiska resultat	36
5.5 Intäkts- och kostnadsutveckling.....	42
5.6 Investeringar - inventarier	44
6. Fem år i sammandrag.....	45
7. Bilagor.....	46
7.1 Begreppsförklaringar	46
7.2 Vård- och omsorgsboendenas ekonomiska utfall exklusive vobo gemensamt	47
7.3 Ackumulerat resultat intraprenader	48
7.4 Beläggningsgrad 2017-2020	48
7.5 Beläggningsgrad månadsvis per enhet 2020	48
7.6 Beläggningsgrad 2020 per enhet jämfört med 2019	49
7.7 Inköp hyrsjuksköterska 2017-2020	49
7.8 Inköp hyrsjuksköterska utfall per enhet och månad 2020.....	49
7.9 Insatser inom förebyggande verksamhet.....	50

1. Förslag till beslut

Utfallet för 2020 visar på en negativ avvikelse mot budget på -17,1 mnkr inklusive intraprenadernas avvikelse och -22,6 mnkr exklusive intraprenadernas avvikelse. De ekonomiska effekterna av Covid-19 är stora för nämndens verksamhet och exklusive dessa beräknas budgetavvikelsen totalt sett vara positiv och uppgå till 3,3 mnkr inklusive intraprenadernas avvikelse och -4,0 mnkr exklusive intraprenadernas avvikelse. Nämnden har under 2020, via statsbidrag, ersatts för beräknade merkostnader kopplat till covid-19, men effekter av minskad beläggningsersättning med avdrag för rörliga kostnader beräknas uppgå till -22,7 mnkr.

Den pågående pandemin har haft stor påverkan, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt, på verksamheterna inom Vårdboendenämnden. De beräknade ekonomiska effekterna för nämnden uppgår totalt sett till -20,4 mnkr, men de verkliga effekterna av pandemin är större än denna beräkning. Ledningsorganisationen har till stor del fått skjuta upp utvecklingsarbete, utbildningar för personal har skjutits på framtiden och då sjukfrånvaron varit hög har det varit en extra arbetsbelastning för all personal. Därutöver har vård- och omsorgsboendena haft besöksförbud under del av året vilket kan bidra till en ökad psykisk ohälsa hos nämndens målgrupper.

Vård- och omsorgsförvaltningens förslag till Vårdboendenämnden

1. Vårdboendenämnden fastställer Årsberättelse 2020.
2. Nämnden ansöker om överföring av intraprenadernas justerade resultat, exklusive covid-19 effekter, till 2021.
3. Nämnden ansöker om överföring av investeringsanslag, på grund av uppskjutna investeringar kopplat till covid-19, med 592 tkr till 2021.
4. Årsberättelsen överlämnas till programnämnd Social välfärd för vidare hantering.

2. Förvaltningschefens bedömning och analys

2.1 Förvaltningschefens analys av verksamhetens resultat

Vårdboendenämndens uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Fokus i årsberättelsen är på några områden som valts ut för uppföljning. Alla mål har inte följts upp utan en prioritering har gjorts utifrån det rådande läget i förvaltningen med arbete utifrån pandemin.

Det ekonomiska utfallet för 2020 visar på en negativ avvikelse mot budget på -17,1 mnkr, men de beräknade ekonomiska effekterna av covid-19 uppgår totalt sett under 2020 till -20,4 mnkr, exklusive covid-19 effekter beräknas sålunda en positiv budgetavvikelse på 3,3 mnkr.

Den pågående pandemin har haft stor påverkan, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt, på verksamheterna. De beräknade negativa ekonomiska effekterna under 2020 uppgår totalt sett till -20,4 mnkr vilket i huvudsak beror på minskad beläggningsersättning då övriga kostnader ersatts via statsbidrag.

Pandemin har påtagligt påverkat förvaltningens möjlighet till utvecklingsarbete under året. De merkostnader som nämnden identifierat kopplat till covid-19 är endast en del av den verkliga kostnaden som förvaltningen har, då hela förvaltningsledningen och den övergripande administration i huvudsak arbetat med pandemin sedan mars 2020. Därutöver har kompetensutveckling av personal skjutits framåt i tiden och den höga sjukfrånvaron har inneburit en extra arbetsbelastning.

Det är i dagsläget omöjligt att säga hur länge pandemin kommer att pågå och hur den i slutändan kommer att påverka verksamheterna inom Vårdboendenämnden, både ekonomiskt och verksamhetsmässigt. Värt att notera är att förvaltningen kan se en del positiva effekter utifrån arbetet med Covid -19, så som god samverkan med civila samhället, ökad samverkan mellan enheter och verksamheter samt ökad kunskap och användning av digitala lösningar. Också vikten av och arbetet med äldres psykiska hälsa har lyfts.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

I samband med att Covid-19 började spridas i Sverige i början av mars, så påbörjades ett intensivt arbete med att förbereda och planera för virusets effekter på verksamheten. Den pågående pandemin har inneburit att mycket av det planerade arbetet under året fått pausas eller anpassats utifrån den rådande situationen i verksamheterna. Det betyder att en stor del av det planerade kvalitets- och utvecklingsarbetet avstannat helt eller delvis så som arbetet med kvalitetsledningssystem, strukturförändringsprogrammet inom hemvården och rehabiliterande arbetssätt. Det är svårt att veta vilka konsekvenser det kan leda till men planen är att kunna ta igen det när situationen stabiliserats. Prioriterade utbildningar har ställts om till digitalt genomförbara utbildningar.

Under 2020 startades två covid-avdelningar på Tullhuset för att möta behovet av vård av covidsjuka äldre. Verksamheten fick ställa om snabbt och resurser fick fördelas om i organisationen för att klara av att hantera platserna. Även Regionen stärkte upp med extra personal. Samtliga yrkeskategorier fick förstärkning och även kurator tillsattes för att hantera extra behov av stöd hos både patienter och medarbetare. Extra sjukgymnast tillsattes för att ytterligare kunna arbeta med rehabilitering för postcovid-patienter. Under hösten när beläggningen minskade i verksamheten påbörjades ett pilotprojekt med direktinläggning från hemmet på 5 platser på Tullhusets avdelning 1. Dessa platser tillskapades tillsammans med Regionen som ett led i att kunna arbeta mer med förebyggande vård för sköra äldre och undvika inläggning på akuten och USÖ. Pilotprojektet avser leda till att sköra äldre ska få utökad vård och omsorg och en trygghet inom korttidsvården för att sedan bli stärkt och kunna återgå till hemmet. Pilotprojektet bromsades i samband med andra vågen av covid då covidplatser åter fick prioriteras. Projektet avser fortsätta under 2021.

Från och med slutet av 2020 har nätverksträffar för sjuksköterskor vidareutvecklats. Tidigare höll verksamhetschef i dessa träffar och nu är det utsedda enhetschefer som håller ihop träffarna. Syftet är att frågorna ska komma närmare verksamheten och skapa större delaktighet och ansvarstagande.

Under året har en ny organisation arbetats fram för utbildning av HSL-dokumentation. Tre utbildare finns på plats, liksom utsedda handledare inom varje verksamhet. Syftet är utveckla kvaliteten genom att få en närmare kompetensutveckling i dokumentationsfrågor.

Vidare har en tydligare struktur runt egenkontroller skapats kopplat till Socialtjänstlagen.

Ett omtag har gjorts för samarbetet med de palliativa vårdsamordnarna, i syfte att skapa en tydligare struktur och utveckla kompetens och kvalitet i palliativ vård. Nu finns utsedda ombudssamordnare i varje verksamhet som kontinuerligt har dialog med de palliativa vårdsamordnarna samt stöttar enhetschef och palliativa ombud i verksamheten i att driva arbetet framåt.

Verksamheterna har arbetat hårt med de snabba förändringar som har skett i behov och efterfrågan på permanenta- och korttidsplatser, att ställa om permanenta platser till korttidsplatser snabbt.

Sedan i mars har Vård- och omsorgsförvaltningen varit i stabsläge och hela vård- och omsorgsförvaltningens ledning har arbetat med att stötta chefer och medarbetare för att begränsa smittspridningen av covid-19 i förvaltningens verksamheter. Det handlar om arbete gällande rutiner och riktlinjer, skyddsmaterial och bemanning för att säkerställa en trygg och säker vård för de personer som nämnden stöttar samt upprätthålla en god och trygg arbetsmiljö för medarbetarna. Ytterligare en viktig del i arbetet är att motverka

negativa effekter av pågående isolering för de äldre. Under året har totalt ca 6 miljoner från statliga stimulansmedel funnits att tillgå för att förebygga den psykiska ohälsan och den upplevda ensamheten hos våra äldre. Bland annat har varje vård- och omsorgsboende fått en resursförstärkning som de kunnat använda i arbetet med detta. Många boenden har anställt extra personal för att arbeta med aktiviteter och meningsfull vardag under pandemin, i mindre grupper, enskilt och större utomhusevent, allt covid-19 anpassat. Resurserna har även gått till inköp av Ipads samt plexiglasväggar för att möjliggöra säkra besök av anhöriga både digitalt men också vid skärmarna. Särskild hörselteknik har även köpts in som komplement och varit uppskattat. Ytterligare arbete har gjorts på enhetsnivå för att säkra verksamheten för kommunens medborgare samt att säkerställa att arbetet bedrivs på ett säkert sätt för medarbetarna.

Framgångsfaktorer att lyfta fram i arbetet med Covid-19:

- Tidigt inventerades skyddsutrustningen i förvaltningen och ett centralt lager för akut distribution av skyddsutrustning upprättades på en enhet i hemsjukvården som inledningsvis försåg verksamheter i hela kommunen med skyddsutrustning när det fanns misstänkt eller konstaterad smitta. Kort därefter byggdes ett större centralt lager av skyddsutrustning och basal hygienutrustning upp i samverkan med Tekniska förvaltningen, med syfte att säkra tillgången för kommunens alla verksamheter.
- Genom att ställa om två avdelningar på Tullhuset till Covid-19 avdelningar avlastades både hemvården och regionens slutenvård.
- Genom ett samarbete inom förvaltningen samt nära samarbete med kommunikationsavdelningen har olika informationssatsningar genomförts både till kunder och medarbetare såväl som till anhöriga, allmänhet och fastighetsägare till vård- och omsorgsboende.
- Kontinuerlig information till alla chefer i förvaltningen om nuläge och aktuellt arbete kopplat till rutiner mm från förvaltningsledning och stab.
- Förvaltningens beslut om att stänga de förebyggande verksamheterna, har inneburit att de till stora delar förändrat sin verksamhet under pandemin:
 - Efter att dagverksamheterna stängt som fysisk plats har de inskrivna deltagarna fått fortsatt stöd utifrån individuella behov.
 - Begränsningar verkställighet växelvård.
 - En samordningsgrupp inom Förebyggande har tidigt tillsatts för att ge ett effektivt stöd till äldre medborgare. En omfattande uppsökande verksamhet sker och även stora informationsinsatser.
 - Anhörigcentrum har ställt in alla gruppaktiviteter och större arrangemang. Istället har telefontiden utökats för att kunna ta emot fler samtal och man tar även emot bokade enskilda samtal. Vidare ges ett ökat stöd till andra enheter och verksamheter kring anhörigstöd.
 - För att möta den isolerings- och ensamhetsproblematik som följer av den sociala distanseringen har en rad olika åtgärder vidtagits, till exempel:
 - Olika digitala lösningar för att möjliggöra kontakt med anhöriga.
 - I samverkan med civila samhället stort antal kulturaktiviteter vid vård- och omsorgsboende och trygghetsbostäder
 - Kulturaktiviteter digitalt vid vård- och omsorgsboenden i samverkan med civila samhället
 - Skärmar och hörselteknik har ordnats för att möjliggöra besök vid vård- och omsorgsboende och trygghetsbostäder.
- Interna möten och utbildningar sker i möjligaste mån digitalt. En prioritering har gjorts och vissa utbildningar har helt pausats under den pågående pandemin.

- Kontinuerlig översyn av bemanningssituationen i samverkan med HR. Bland annat har följande genomförts:
 - för att klara den höga sjukfrånvaron beviljades inte semesterar viss tid före sommarsemestern. Under sommaren har vi erbjudit 4 veckors semester och målsättningen både under och efter sommaren har varit att vara generösa med ledigheter. Detta för att möjliggöra återhämtning efter vårens tuffa arbetsbelastning för samtliga medarbetare.
 - När bemanningsproblematik under hösten uppstått på vissa enheter har andra enheter varit flexibla och stöttat upp.
 - omflyttning av medarbetare efter behov mellan enheter och mellan verksamheter
 - skolsköterskor från gymnasiet och grundskolan har förflyttats till arbete inom Vård- och omsorgsförvaltningen (endast enstaka)
 - samverkan med Komvux och FSI för att snabbutbilda omvårdnadspersonal
 - arbetslösheten ökade i vissa branscher samtidigt som vård och omsorg var i behov av personal
- Genom mycket god samverkan med Region Örebro Län har verksamheterna haft tillgång till aktuell information om smittskyddsarbete.
- Framtagande av kontrollfrågor som används av medarbetarna inför varje kundbesök i syfte att identifiera och begränsa smittan.
- Ansvarsfulla och flexibla chefer som inte bara arbetat aktivt för att förhindra och minska risken för smitta utan även hanterat smittutbrott på ett ansvarfullt sätt. Vi har hanterat majoriteten av de covid-19 sjuka på plats på våra vård- och omsorgsboenden och minskat belastning och inskrivning på sjukhuset.

Den 27 december vaccinerades den första kommuninvånaren i Örebro län. Vård- och omsorgsförvaltningens hyresgäster, kunder och medarbetare ingår i den första prioriteringsgruppen som Folkhälsomyndigheten tagit fram gällande vaccinering. Det är kommunens ansvar att vaccinera hyresgäster på vård- och omsorgsboenden samt kunder inom hemvård, hemsjukvård samt deras anhöriga och regionens ansvar att vaccinera medarbetare. Kommunen har ett tätt och gott samarbete med regionen i denna fråga. Tack vare ett stort engagemang och flexibilitet hos våra medarbetare har vaccinationen hittills kunnat genomföras på ett effektivt och föredömligt sätt.

Vissa utvecklingsarbeten har påverkats av pandemin. En del har prioriterats, en del har skjutits på eller anpassats på olika sätt. Under rådande pandemin medför utvecklingsarbete en extra arbetsbelastning både för chefer och verksamheter. Utvecklingsarbetena som genomförts har varit mer eller mindre framgångsrika på grund av pandemin. Ett av de mindre framgångsrika är digital signering i Treserva app. Det blev en mycket stor belastning för verksamheterna, särskilt HSL-personalen. Det brast i bland annat själva införandet, dessutom fick vi tekniska utmaningar som inte kunde förutses.

IBIC är ett annat utvecklingsuppdrag som inte kunnat implementeras i den takt som var tänkt. Här har verksamheterna kommit olika långt och en del arbete kvarstår. Vissa verksamheter behöver stöd i införandet.

Under hösten har en ny strategi för området demens arbetats fram utifrån nationella riktlinjer och beslutats av förvaltningsledningen. Under 2021 får vi nu jobba vidare med implementering i praktiken i den takt som pandemin tillåter. Målsättningen är att succesivt höja kompetensen hos samtliga medarbetare och att flera boenden ska bli stjärnmärkta.

2.3 Förväntad utveckling

I dagsläget präglas förvaltningens arbete av den pågående pandemin vilket innebär att ordinarie utvecklingsarbete till stor del får stå tillbaka. Ingen vet hur långvarig pandemin kommer att bli och det gäller att orka hålla i arbetet som pågår kopplat till Covid-19 vad gäller bemanning, samverkan inom kommunen och med regionen, förändrade arbetssätt, samverkan med civila samhället med mera. Det är en stor utmaning att återuppta det ordinarie utvecklingsarbetet parallellt med att det pågår en pandemi som har stor påverkan på verksamheten.

Efter pandemin som vi haft under året och som fortfarande i hög grad pågår är arbetet med att ta reda på hur personer mår och vilka behov (fysiskt, psykiskt och socialt) de har av stor vikt för individernas välmående. Fokus behöver vara på individers möjlighet till delaktighet och påverkan. Arbeta med värdegrund och att skapa förutsättningar för en meningsfull vardag kommer bli än mer betydelsefullt för att personer inom vård och omsorg ska få sina behov tillgodosedda.

Nya sätt att organisera verksamheten för att kunna möta framtiden med flexibilitet är nödvändiga. Samtidigt är det nödvändigt att tydliggöra vilka komponenter som behövs för att en flexibel organisation ska hålla ihop. Det handlar om kultur, värdegrund, ansvar och ett medarbetarperspektiv på utveckling. Välfungerande team där alla känner sig viktiga är en framgångsfaktor. Den enskilda individens perspektiv är det som alltid ska stå i centrum för all vård- och omsorgsverksamhet.

För att klara detta krävs samverkan mellan och inom verksamhetsgrenar. Det teambaserade arbetet där olika yrkesgrupper samarbetar och bidrar med sina specifika kunskaper och erfarenheter blir här en betydande del. Men även att ett fokus på samverkan finns på ledningsnivå. Fokus på samverkan och samarbete behöver genomsyra hela vår organisation.

Tonvikten på den personcentrerade vården och omsorgen är en röd tråd genom allt pågående arbete. Arbetet fortsätter med att börja ställa om mot ett rehabiliterande arbetssätt och införande av Individens behov i centrum (IBIC). Några enheter har börjat testa samt ställa om mot ett rehabiliterande arbetssätt tillsammans med andra verksamheter inom programområde social välfärd. Det främsta syftet med rehabiliterande arbetssätt är att öka individens möjlighet att leva ett självständigt liv på sina villkor.

För att förvaltningen fortsatt ska leverera en vård och omsorg med hög kvalitet behöver enhetscheferna rustas med moderna verktyg för ett effektivt ledarskap i den komplexa kontext de leder i.

Införande av digitala och välfärdstekniska lösningar som möjliggör självständighet för individer och effektivisering i verksamheten ställer höga krav på den digitala kompetensen hos våra medarbetare och kompetensutveckling är nödvändig.

Verksamheten ska fortsätta säkra att grunduppdraget utförs med kvalitet. Det handlar bland annat om språkombud i verksamheterna, förbättrad dokumentation och egenkontroll, kompetensutveckling, framtida kompetensförsörjning och värdegrundsarbete. Utvecklingsbehov finns även i arbetet med ökade möjligheter till heltid och minskad korttidssjukfrånvaro. Under året har arbetsutskottet för optimal bemanning reviderat Riktlinjen för bemanning och en bemanningshandbok har skapats för att tydliggöra bemanningsarbetet i förvaltningen. En enkät har gått ut till samtliga deltidsanställda för att se hur många som vill arbeta heltid. Målsättningen är att under 2021 kunna erbjuda de som vill gå upp till heltid att göra det. Ett underlag har tagits fram för att beskriva

förutsättningarna inför ett eventuellt beslut om införande av heltid. Ett inriktningsbeslut har fattats i förvaltningens ledningsgrupp om att arbetet aktivt ska fortsätta framåt.

Utmaningen att bedriva verksamhet med bemanning i relation till resurstilldelning finns på samtliga enheter men för vissa verksamheter är utmaningen extra stor. Det finns inriktningar inom särskilt boende där det i dag finns svårigheter att bedriva en kvalitativ och likvärdig verksamhet för alla individer. Det rör exempelvis äldrepsykiatri på Adolfsbergshemmet. Där har nu startats en tredje äldrepsykiatriavdelning. En utökad resurstilldelning är beslutad utifrån att vården av dessa personer är mer resurskrävande. Det är en utmaning för verksamheten att kompetensutveckla medarbetare samt erbjuda kontinuerlig handledning då vi befunnit oss i en pandemi. Även på Tullhusets utrednings- och rehabplatser finns stora utmaningar att hantera det snabba flödet från USÖ. Verksamheten behöver hantera snabba förändringar vilket ställer stora krav på flexibilitet och kompetens. Verksamheten har behov av att mer fokuserat arbeta med kvalitetsfrågor och rehabilitering men tilldelade resurser gör det utmanande att finna tiden. Verksamheten behöver också aktivt samverka med Regionen för att skapa goda förutsättningar för bra kvalitet. Tullhuset är en verksamhet som framåt behöver utvecklas ännu mer tillsammans med Regionen kopplat till Nära vård. Det finns idag en stor flexibilitet och vilja till vidare utveckling.

På längre sikt finns stora utmaningar i att möta kommande medicinska behov och demografiska förändringar. På nationell nivå pågår en översyn av det kommunala uppdraget avseende vård- och omsorg samt en utredning kring resursfördelning inom vården. Förvaltningen behöver omvärldsbevaka och vara lyhörda kring om vad som pågår nationellt i dessa frågor för att kunna stå rustade inför framtida förändringar både gällande lagstiftning och politisk viljeinriktning.

3. Sammanfattande iakttagelser

Nedan sammanfattas nämndens bidrag till utveckling inom de sex målområdena. Nämnden redovisar de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden som finnas inom varje målområde.

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
Örebro i sin fulla kraft	<p>Utvecklad samverkan med civila samhället</p> <p>Anpassat arbete med tillgängliggörande av kulturaktiviteter</p> <p>God samverkan med och mellan förvaltningens egna verksamheter</p>	<p>Rehabiliterande arbetssätt har inte kommit igång som planerat pga. pandemin</p> <p>Implementeringen av IBIC har påbörjats men fortsatt arbete krävs under 2021</p>
Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro	<p>Äldreomsorgslyftet och arbete med bemanningsfrågan under pandemin</p> <p>Samordnat arbete med bemanning under pandemin</p>	<p>Många utbildningar har blivit pausade eller digitaliserade under pandemin. Det finns ett uppdämt behov av att ses. Exempelvis behov av grupphandledning och arbete med organisationsutveckling samt arbetsmiljö/APT</p>
Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro	<p>Samverkan internt och externt har utvecklats</p> <p>Stort förebyggande arbete</p> <p>Införandet av trygga planerade besök vid plexiglasväggar med förstärkt hörselteknik</p> <p>Avsatta stimulansmedel för att utöka möjligheten inom vård- och omsorgsboende att</p>	<p>Rehabiliterande arbetssätt har inte kommit igång som planerat pga. pandemin</p> <p>Implementeringen av IBIC har påbörjats men fortsatt arbete krävs under 2021</p> <p>Att frigöra resurser som inte finns inom ordinarie resursfördelning för att möjliggöra hyresgästernas önskemål och behov av exempelvis nya uppsatta mål i IBIC, så som att gå och handla, bada i badhus</p>

Målområden	Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
	<p>förebygga den psykiska ohälsan och minska den upplevda ensamheten.</p> <p>Stort fokus på målet att kunna erbjuda en meningsfull vardag för våra hyresgäster</p>	
Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet	<p>Äldreomsorgslyftet och arbete med bemanningsfrågan under pandemin</p> <p>Implementering av språkombud</p>	<p>Behovet kring ensamhetsproblematiken är större än vad verksamheterna kan tillgodose</p> <p>Utbildningsskuld på grund av inställda utbildningar</p>
Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald	<p>Mål för matsvinn och ekologiska inköp</p>	<p>Arbetet med klimatbelastning har inte prioriterats under pandemin</p> <p>Andelen inköpta ekologiska livsmedel har sjunkit</p>
Hållbara och resurseffektiva Örebro	<p>Korttidsjukfrånvaron minskade under januari och februari jämfört med samma period 2019</p> <p>Negativ budgetavvikelse beror på total nivå i sin helhet på effekter av covid-19</p> <p>Traditionellt en verksamhet som på helheten haft en ekonomi i balans över tid</p>	<p>På grund av pandemin har arbetet med effektiviseringsåtgärder prioriterats ned.</p> <p>Översyn av intern resursfördelningsmodell för att bättre anpassa till behoven.</p> <p>Vårdkedjan demensinriktning ses över utifrån extern granskning, arbetet påbörjat</p>

4. Nämndens bidrag till utveckling inom kommunens verksamhetsmål

Vårdboendenämnden har ansvar för att inom sitt verksamhetsområde

- säkerställa att grunduppdraget enligt nämndreglementet utförs,
- bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges mål i Övergripande strategier och budget (ÖSB),
- arbeta med en systematisk verksamhetsutveckling av kommunens verksamhet och
- upprätthålla god ekonomisk hushållning.

Detta ska utföras i enlighet med den politiska ambitionen och de principer som ÖSB förmedlar. God ekonomisk hushållning säkerställs huvudsakligen i grunduppdraget och uppnås om nämnden utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter över betalningsansvaret på framtiden. För att uppnå god ekonomisk hushållning krävs också en god planering av varje nämnds resurser.

I kapitel 4 sammanfattas uppföljningen av effekterna av nämndernas arbete för att bidra till utveckling inom Kommunfullmäktiges målområden. Inom varje målområde redogör nämnden för:

- en sammanfattande analys av målområdet utifrån nämndens bidrag till utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål, egna nämndmål samt inriktningar. Analysen har sin utgångspunkt i medborgarperspektivet och framhåller vilka effekter medborgarna kan förvänta sig, och vilka orsaker vi ser till att vi inte når önskade resultat där så är fallet. Här beskrivs också planerad och önskad utveckling
- en kort lista av de viktigaste Positiva iakttagelser och Förbättringsområden inom målområdet.
- utfall för indikatorer. Indikatorerna ska signalera i vilken utsträckning nämnden bidrar till målinriktad utveckling och ett säkrat grunduppdrag.

Inom varje kommunfullmäktigemål eller kluster av mål ger nämnden en kort beskrivning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges mål och inriktningar. Nämnden har i verksamhetsplanen sorterat in respektive kommunfullmäktigemål enligt något av följande tre alternativ:

- Att nämnden beskriver vad nämnden ska uppnå genom en insats (utifrån Kommunfullmäktiges mål och inriktningar) som kommer leda till önskvärd utveckling (ett eller flera åtaganden).
- Att nämnden beskriver hur nämnden bidrar till utveckling genom sitt arbete med grunduppdrag och redan etablerade arbetssätt.
- Att nämnden beskriver varför målet inte bedöms som relevant för nämnden.

Nämndernas uppföljning är fokuserad på avvikelserapportering, vilket är i linje med den tillsynsstyrning som kommunen tillämpar. Beskrivningar av goda resultat hålls korta eller utelämnas för att ge utrymme för att beskriva de områden där ytterligare förbättringar bör ske.

4.1 Målområde 1 Örebro i sin fulla kraft

4.1.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 1

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Utvecklad samverkan med civila samhället Anpassat arbete med tillgängliggörande av kulturaktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> Rehabiliterande arbetssätt har inte kommit igång som planerat pga. pandemin. Implementeringen av IBIC har påbörjats men fortsatt arbete krävs under 2021

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 1	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - besvärar ofta av ensamhet	19 %	19 %	25%	Minska
Antal kultur/aktivitetsombud	--2)	129	122	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - sociala aktiviteter, andel (%)	62 %	63 %	60%	Öka
Antal anställda som deltagit i utbildning i mänskliga rättigheter (total antal anställda)	--3)	36 %	36 %	Alla
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – hänsyn till åsikter och önskemål	78 %	77 %	84%	>79%
Kommentarer till indikatorerna				
2)Nytt mått 2020				
3)Nytt mått 2019				

4.1.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

I Örebro kommun ska skillnaderna i livsvillkor och förutsättningar mellan kön, socioekonomisk ställning, funktionsnedsättning och geografiska skillnader minska

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska förbättra förutsättningarna för medborgarna att påverka sin framtid och vårt demokratiska samhälle

Nämndens åtagande:

- Nämnden ska skapa förutsättningar för att implementera individens behov i centrum (IBIC) och rehabiliterande arbetssätt enligt plan.

En stor del av det utvecklingsarbete som planerats inom förvaltningen gällande IBIC och rehabiliterande arbetssätt fick pausas till förmån för hanteringen av pandemin och under hösten gjordes ett omtag.

Individens behov i centrum, IBIC är ett nationellt arbets- och tankesätt som införs inom Vård- och omsorgsförvaltningen och fokuserar på individens behov, mål, egna resurser och resultat. IBIC är en förutsättning för rehabiliterande arbetssätt och införs tillsammans med Myndighetsverksamheten, Förvaltningen för sociala insatser (FSI) samt externa utförare. En mycket god samverkan sker mellan aktörerna och projektet för rehabiliterande arbetssätt vilket minimerar riskerna för parallella processer.

En introduktionsfilm om Individens behov i centrum, IBIC lanserades i början av 2020 men under våren fick utvecklingsarbetet i förvaltningen pausas till förmån för hanteringen av pandemin. Dock fortsatte arbetet med att färdigställa den webbutbildning som alla medarbetare ska genomföra. I slutet av sommaren återupptogs arbetet med att planera in utbildningstillfällen för chefer och ledare för att stärka dem i förändringsarbetet. Dokumentationsombuden har fått regelbunden utbildning under hela året för att stödja övriga medarbetare i förändringsarbetet. Nya mallar för genomförandeplaner lanserades utom för korttidsvården och hemvården arbetar numera utifrån lagenliga genomförandeplaner i verksamhetssystemet istället för besöksplaner i TES.

Delaktighet från verksamheterna har bland annat bestått av dokumentationsombuden VISA och DRIVA-handledarna och referensgruppen samt diverse dialog- och informationsmöten. Socialt ansvarig samordnare, SAS, projektledare och dokumentationsombuden har haft regelbundna samverkansmöten för att hålla ihop förändringsarbetet.

På grund av pandemin har implementeringen försenats och verksamheterna har kommit olika långt. Därmed är det för tidigt att se några effekter samt att ett stort arbete kvarstår. Arbets- och tankesättet tar två-fyra år att implementera med följsam metodtrohet, ett engagerat ledarskap, stödjande organisation, utbildning samt handledning till personalen.

Arbetet med rehabiliterande arbetssätt har påbörjats inom Vårdboendenämndens verksamheter, men i mindre omfattning än planerat, beroende på pandemin. Inledande informationer och dialoger har genomförts med de två vård- och omsorgsboenden som finns i det utvalda geografiska området. På Mikaeligården påbörjades också så kallat casearbete på två avdelningar. Arbetet kommer att fortsätta och utvidgas i en takt som anpassas till verksamheternas förutsättningar.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska stärka förutsättningarna för en samverkan med civilsamhället, näringslivet och andra offentliga aktörer

För att förhindra och begränsa smittspridningen under pandemin infördes ett besöksförbud på alla vård- och omsorgsboenden i Örebro kommun. Det har lett till att hyresgästerna inte fått ta emot besök utom i undantagsfall. Även besök av volontärer har ställts in vilket har bidragit till att det initialt var färre evenemang på boendena inklusive ledsagning och promenader.

Beslutet togs för att värna om hyresgästernas hälsa men effekten har även varit en ökad känsla av ensamhet och negativ påverkan på den psykiska hälsan.

Varje vård- och omsorgsboende har stort fokus på att skapa en meningsfull vardag för hyresgästerna. Aktivt samarbete finns med civila samhället i många olika former. Bland annat kan nämnas Stolta promenerare och Friskis&Svettis samt omfattande insatser från Förebyggande verksamheten.

Det finns vetenskapliga belägg om positiva samband mellan kultur och hälsa. Förväntade effekter av kulturaktiviteterna är att de bidrar till en meningsfull vardag. Till detta utvecklas också en samverkan mellan kommunen och civila samhället kring kulturaktiviteter.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Kultur- och fritidslivet ska vara tillgängligt för alla

Under pandemin har en betydande samverkan skett och sker mellan handläggare för kultur för seniorer och ett stort antal studieförbund med flera för anordnande av närmare 170 kulturevenemang med dans, musik och sång riktade främst till vård- och omsorgsboenden och Trygghetsbostäder. En stor del av evenemangen har möjliggjorts genom statliga stimulansmedel. Vård- och omsorgsboenden har också använt de statliga medlen för resursförstärkning och på så sätt möjliggöra för kulturevenemangen. Insatserna har uppskattats mycket av de boende.

Det finns evidens på positiva samband mellan kultur och hälsa och därmed positiva effekter av satsningen på kulturaktiviteter för statliga medel. Satsningen förväntas förebygga och bryta ensamhet och isolering, samt bidra till en meningsfull vardag.

Inom verksamheterna finns kultur och aktivitetsombud med syfte att arbeta med aktiviteter på boendena. I dagsläget har medarbetarna uppdraget i del av tjänst.

Boende på vård- och omsorgsboenden har haft möjlighet att ta del av digital kultur genom ett samarbete med ABF och Medborgarskolan. En kartläggning av befintlig teknik på vård- och omsorgsboenden är gjord i syfte att möjliggöra för fler att ta del av kulturutbudet digitalt.

4.2 Målområde 2 Lärande, utbildning och arbete genom hela livet i Örebro

4.2.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 2

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Äldreomsorgslyftet och arbete med bemanningsfrågan under pandemin • Samordnat arbete med bemanning under pandemin 	<ul style="list-style-type: none"> • Många utbildningar har blivit pausade eller digitaliserade under pandemin. Det finns ett uppdämt behov av att ses. Exempelvis behov av grupphandledning och arbete med organisationsutveckling samt arbetsmiljö/APT

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 2	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Antal personer i arbetsmarknadsåtgärd ¹⁾	--	K 35 M 9 44	K 39 M 12 51	Öka
Kommentarer till indikatorerna				
1)Gäller alla som är på någon form av bidrag som underlättar för att vara i sysselsättning, både hel eller del av lön.				

4.2.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Utbildning i Örebro ska bedrivas i en trygg lärandemiljö som stimulerar barn och elever till att utveckla sina förmågor, uppnå kunskapskraven samt nå sin fulla potential

Under pandemin har verksamheten fått begränsa mottagande av elever och praktikanter i verksamheten för att förhindra och dämpa smittspridning. Praktikanter från vissa prioriterade utbildningar så som till undersköterska, sjuksköterska och arbetsterapeut har prioriterats.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns näringslivsarbete ska bidra till långsiktig hållbar utveckling genom stärkt konkurrenskraft och goda förutsättningar för fler företag som skapar arbete till en växande befolkning

Ingår inte i nämndens uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Örebro kommuns arbetsmarknadsinsatser ska i högre grad leda till egen försörjning för medborgare som idag står utanför arbetsmarknaden**

En av de positiva effekterna av pandemin är att det blivit ett fokus på omvårdnadspersonal. Det handlar om kompetensnivån hos omvårdnadspersonalen i verksamheterna men även om kommande rekryteringsbehov och utbildning. Ett led i detta är riksdagens beslut om Äldreomsorgslöftet, som en del i åtgärds paketet i arbetet med Covid -19, med syftet att öka kompetens och rekrytera fler medarbetare till äldreomsorgen.

Målgrupperna för rekrytering till Äldreomsorgslöftet är permitterade, varslade och uppsagda från andra branscher samt visstidsanställda och timavlönade i våra verksamheter. Deltagarna ska studera 50 % och arbeta 50 % och vid antagningen ska de få en tillsvidareanställning på heltid. Utbildningen ska ske i enlighet med de nationella yrkesprogrammen till Vårdbiträde/Undersköterska.

Under pandemin kunde vi i Örebro län se varsel inom flera olika områden. Det i kombination med att nämnden behövde stärka upp med medarbetare för att kunna upprätthålla verksamheten under pandemin gjorde att vi kunde rekrytera in nya medarbetare som snabbutbildades genom samarbete med Komvux och gavs anpassade arbetsuppgifter där behov uppstod.

Verksamheten tog emot tre olika målgrupper och utbildningen anpassades därefter. Ett spår var personer som fanns hos arbetsmarknadsenheten, det andra var elever på SFI och det tredje spåret var personer som var uppsagda från andra branscher.

Det gav ett mervärde för de enskilda personerna, bidrog till en stabilare bemanning, bättre arbetsmiljö och gjorde att kvaliteten hos kunderna kunde upprätthållas.

70 % av de som deltog fick efter utbildning arbete som timavlönad och/eller sommarvikarie inom Vård- och omsorgsförvaltningen.

4.3 Målområde 3 Ett tryggt och gott liv för alla i Örebro

4.3.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 3

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> • Samverkan internt och externt har utvecklats. • Stort förebyggande arbete • Införandet av trygga planerade besök vid plexiglasväggar med förstärkt hörselteknik • Avsatta stimulansmedel för att utöka möjligheten inom vård- och omsorgsboende att förebygga den psykiska ohälsan och minska den upplevda ensamheten 	<ul style="list-style-type: none"> • Rehabiliterande arbetssätt har inte kommit igång som planerat pga. pandemin • Implementeringen av IBIC har påbörjats men fortsatt arbete krävs under 2021

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 3	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – trivsamt utomhus	63 %	64 % ¹⁾	65%	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet	89 %	88 % ¹⁾	88%	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – besvärar ofta av ensamhet	19 %	19 %	25%	Minska
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel nöjda	83 %	81 %	84%	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande	92 %	93 %	96%	>93 %
Kommentarer till indikatorerna				
1)Nytt mått 2020				

4.3.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Samverkan mellan verksamheter och aktörer i arbetet med stöd, vård och service utgår från individens behov och förutsättningar genom hela vårdkedjan

Samverkan har varit ett ledord under hela året och vi ser hur arbetet utvecklats och stärkts. Verksamheter har slutit upp och hjälpt varandra i svåra situationer med bemanning, kompetens och erfarenhet. Samverkan har hela tiden utgått från att upprätthålla en trygg och säker vård. Samarbetet med Region Örebro län har fördjupats, likaså samverkan mellan Hemvårdsnämndens och Vårdboendenämndens verksamheter för att hitta bästa möjliga lösningar för de vi är till för.

Till följd av pandemin ställdes två avdelningar om på Tullhuset för vård av personer med covid- 19. Denna omställning gjordes i samarbete med regionen och medarbetare från regionen har även bemannat avdelningen genom t. ex sjukgymnaster och kurator. Ett projekt startades även för direktinläggning från hemmet till HSL-platser på Tullhuset för att ge personer möjlighet till trygg vård utan sjukhusvistelse. Projektet fick pausas när andra vågen av pandemin kom. Projektet ska återupptas så fort läget stabiliserats. Samverkan med regionen har fungerat mycket bra och lett till en ökad trygghet och rätt vård och omsorg för medborgarna.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Välfärdens alla verksamheter jobbar med främjande insatser och förebyggande arbete

Nämndens åtagande:

- *Nämnden ska skapa förutsättningar för att implementera individens behov i centrum (IBIC) och rehabiliterande arbetssätt enligt plan.*

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun har ett strukturerat arbete för förbättrad psykisk hälsa i de verksamheter som möter människor i behov av stöd

Diskussionen om den försämrade psykiska hälsan har varit central under pandemin och mycket arbete har fokuserat på arbetet med att motverka psykisk ohälsa kopplad till den ensamhet som pandemin bidragit till. Nämndens fokus har legat på att värna om riskgrupperna och samtidigt fortsätta med stödinsatser i en anpassad form.

Under våren öppnades ytterligare en äldrepsykiatriavdelning på Adolfsbergshemmet då behoven hos målgruppen ökat. Fortsatt arbete med målgruppen är prioriterat.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Hela Örebro ska upplevas tryggare och ingen människa ska begränsas i sitt liv på grund av otrygga miljöer

Nämndens åtagande:

- *Personerna inom Vårdboendenämndens verksamheter ska känna sig trygga och upplevelsen av ensamhet ska minska*

För att förhindra och begränsa smittspridningen under pandemin infördes ett besöksförbud på alla vård- och omsorgsboenden i Örebro kommun. Det har lett till att hyresgästerna inte fått ta emot besök förutom i några undantagsfall. Även besök av volontärer har ställts in vilket har bidragit till att det initialt var färre evenemang på boendena. Beslutet är taget för att värna om hyresgästernas hälsa men effekten har även varit en ökad känsla av ensamhet och påverkan på den psykiska hälsan.

Som en del i att se till att besök kunnat tas emot på ett säkert sätt producerades plexiglasskärmar med hörselteknik och levererades till alla vårdboenden.

1 oktober hävdes besöksförbudet och vi planerade för trygga besök.

Vårdboendenämnden har haft stimulansmedel för att arbeta med ensamhetsproblematiken. Medlen har använts för att utöka bemanningen och personerna som rekryterades har varit behjälpliga vid plexiglasmöten, planering och utförande av aktiviteter såsom promenader, utflykter.

Stimulansmedlen har bidragit till att hyresgästerna fått en mer händelserik dag och därmed mindre ensamhet. Verksamheterna har erbjudit underhållning i högre utsträckning än tidigare och genomfört fler aktiviteter vilket varit väldigt uppskattat. Sammantaget har 192 kulturaktiviteter skett vid vård- och omsorgsboende och Trygghetsbostäder. Flera enheter har lagt resurser på en aktivitetsvärd som ansvarar för aktiviteter. Den förstärkta bemanningen har också utökat medarbetarnas tid för de små samtalen eller stunderna under dagen som är viktiga för många. Sammantaget har åtgärderna haft en stor positiv effekt för enskilda individer, genom att bryta ensamhet, isolering, utanförskap och främja psykisk hälsa.

Ekonomiska missförhållanden fortsätter och/eller ökar inom verksamheterna. Av 13 rapporter inom Vårdboendenämnden handlar 6 om ekonomiska missförhållanden. Några enheter har fler rapporterade ekonomiska missförhållanden än andra. I dessa verksamheter har SAS gjort besök på APT för att berätta om rapporteringskyldigheten och hur vi utreder och hanterar misstänkta stölder. Den nuvarande riktlinjen för hantering av brukares privata medel är aningen otydlig och en ny riktlinje kommer att tas fram tillsammans med Förvaltningen för sociala insatser (FSI). Arbetet är försenat på grund av pandemin.

Precis som tidigare har vi små möjligheter att agera och det har inte skett någon förändring i hur polisen hanterar dessa ärenden. För vård- och omsorgsboenden gäller att under hela 2020 är det en markant skillnad i antalet rapporter jämfört med 2019, 13 rapporter 2020 mot 39 under 2019. Det kan möjligen finnas en koppling till pandemin såtillvida att Lex Sarah-rapporter och avvikelser inte prioriterades när verksamheten haft fullt fokus på att arbeta med att skydda våra äldre från smitta. Man kan också se det minskade antalet Lex Sarah-rapporter som ett resultat av att enhetscheferna har haft en, i princip, daglig närvaro på verksamheterna. Cheferna har därmed haft en tätare kontakt med både medarbetare och anhöriga som möjligen har resulterat i att de kunnat ”fånga upp” händelser och hantera dem innan det blivit till ett missförhållande.

Ingen händelse har utifrån kriteriet att händelsen bedöms som ett allvarligt missförhållande som innebär, eller har inneburit, ett allvarligt hot mot eller har medfört allvarliga konsekvenser för enskildas liv, säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Alla barn har rätt till bra boendemiljöer och att inte leva i ekonomisk utsatthet

Ingår inte i nämndens uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL
Örebro ska vara narkotikafritt och konsumtionen av andra beroendeframkallande medel ska minska

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL
Örebro kommun har en nollvision mot hemlöshet

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

4.4 Målområde 4 Örebro skapar livsmiljöer för god livskvalitet

4.4.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 4

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Äldreomsorgslyftet och arbete med bemanningsfrågan under pandemin 	<ul style="list-style-type: none"> Behovet kring ensamhetsproblematiken är större än vad verksamheterna kan tillgodose Många utbildningar har blivit pausade eller inställda under pandemin, vilket leder till en ”utbildningsskuld”

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 4	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet	89 %	88 %	88%	Öka
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – besvärar ofta av ensamhet	19 %	19 %	25%	Minska
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – maten	76 %	73 %	71%	80 %
Kommentarer till indikatorerna				

4.4.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns boende- och livsmiljöer ska vara hälsosamma, trygga, säkra och skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor samt möjliggöra för kommuns invånare att leva ett gott liv oavsett var man bor

Nämndens åtagande:

- Personerna inom Vårdboendenämndens verksamheter ska känna sig trygga och upplevelsen av ensamhet ska minska. (Samma som 4.3)

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska vara en sammanhållen stad med stadsdelar som kompletterar varandra och där vi aktivt arbetar för att minska barriärer

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**I ett växande Örebro motsvarar bostadsbyggandet, verksamheter och samhällsfastigheter befolkningsökningen och näringslivets behov**

Ombyggnationen av Askenäs vård- och omsorgsboende har på grund av pandemin blivit framskjuten 6 månader och beräknas påbörjas i december 2021. Ombyggnationen syftar till att modernisera och anpassa boendet till nya arbetsätt och nya behov.

Renoveringen av Vintrosahemmet pågår och kommer att vara färdig våren 2021. Det nya vård- och omsorgsboendet Kornellen i Bettorp beräknas tas i drift i januari 2022. Boendet kommer även inhysa hemvård samt LSS-boende. Även Lindhultsgården ska renoveras för att anpassa lokalerna till nuvarande arbetsätt och standard.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Örebro kommun upplevs som en attraktiv plats som lockar allt fler med efterfrågad kompetens**

En av de positiva effekterna av pandemin är att det blivit ett fokus på omvårdnadspersonal. Det handlar om kompetensnivån hos omvårdnadspersonalen i verksamheterna men även om kommande rekryteringsbehov och utbildning. Ett led i detta är riksdagens beslut om Äldreomsorgslyftet, som en del i åtgärds paketet i arbetet med Covid -19, med syftet att öka kompetens och rekrytera fler medarbetare till äldreomsorgen.

Målgrupperna för rekrytering till Äldreomsorgslyftet är permitterade, varslade och uppsagda från andra branscher samt visstidsanställda och timavlönade i våra verksamheter. Deltagarna ska studera 50 % och arbeta 50 % och vid antagningen ska de få en tillsvidareanställning på heltid. Utbildningen ska ske i enlighet med de nationella yrkesprogrammen till Vårdbiträde/Undersköterska.

Under pandemin kunde vi i Örebro län se varsel inom flera olika områden. Det i kombination med att nämnden behövde stärka upp med medarbetare för att kunna upprätthålla verksamheten under pandemin gjorde att vi kunde rekrytera in nya som snabbutbildades och gavs anpassade arbetsuppgifter där behov uppstod. Det gav ett mervärde för de enskilda personerna, bidrog till en stabilare bemanning, bättre arbetsmiljö och gjorde att kvaliteten hos kunderna kunde upprätthållas.

För att möta personer i olika behovssituationer som ständigt förändras behöver medarbetare kontinuerlig kompetensutveckling. Under den pågående pandemin har flera utbildningar inte varit möjliga att genomföra vilket kan få negativa följder såsom att medarbetares förutsättningar att ge den bästa vården och omsorgen försämras. Det är därför av stor betydelse att göra en omstart med att planera och genomföra utbildningar och kompetensutvecklingsinsatser för att minska ”utbildningsskulden” och för att säkra en god kvalitet på vården och omsorgen.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL**Fortsätta utveckla och genomföra insatser för att underlätta för ett**

hållbart resande med klimatsmarta, utrymmesnåla och kapacitetsstarka trafikslag

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro ska präglas av platser som främjar skapande, rörelse, god folkhälsa och som stimulerar möten mellan människor

Pandemin har begränsat nämndens arbete utifrån målet. Utomhusaktiviteter såsom utegympa och promenadgrupper, har skapats och genomförts för social gemenskap, frisk luft och fysisk aktivitet.

4.5 Målområde 5 Ett klimatpositivt Örebro med friska ekosystem och god biologisk mångfald

4.5.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 5

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Aktivt arbete med informationsinsatser, rutiner och beredskap kopplat till värmebölja 	<ul style="list-style-type: none"> Arbetet med klimatbelastning har inte prioriterats under pandemin. Andelen inköpta ekologiska livsmedel har sjunkit

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 5	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Andel matsvinn	19,5 %	17,3	-- ¹⁾	12 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel (andel i kr)	56,2 %	56,21 %	50,81 %	75 %
Kommentarer till indikatorerna				
1) Mätningen har uteblivit pga. pandemin.				
Minskningen i inköp av ekologiska livsmedel kan ha gjorts till förmån för att hålla ner kostnaderna.				

4.5.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att klimatbelastningen per person i Örebro ska vara på en nivå, som om den tillämpas globalt, inte äventyrar jordens klimat

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska fortsätta öka tillförseln av förnybar energi, utveckla energieffektiviseringsåtgärder samt öka användningen av förnybar energi med syfte att minska såväl kostnad som klimatpåverkan.

Ingår inte i nämndens uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommuns vattenförekomster ska uppnå god status och dricksvattenresurserna ska vara långsiktigt tryggade

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska binda samman kommunens grönstruktur samt värna om och bidra till ökning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Ingår inte i nämndens uppdrag.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Avfallet i Örebro kommun ska minska till mängd och farlighet samtidigt som återvinningen ska öka

Verksamheten gör mätningar av matsvinn men i samband med sjukdom är det svårt att beräkna åtgången på mat vilket kan komma att ge effekt på mätningarna. Under året har ingen mätning gjorts på grund av pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta för att ha miljömässig och organisatorisk motståndskraft för extrema förhållanden och ett förändrat klimat

Sedan värmeböljan 2018 har nämnden arbetat aktivt med informationsinsatser och rutiner kopplat till värmebölja. Under pandemin och den bitvis varma sommaren krävdes ytterligare åtgärder. Folkhälsomyndigheten kom ut med riktlinjer för värmebölja i kombination med pandemi och utifrån det har verksamheten arbetat med extra åtgärder i form av informationsinsatser och beredskap.

4.6 Målområde 6 Hållbara och resurseffektiva Örebro

4.6.1 Sammanfattande analys av bidraget till utveckling inom målområde 6

Positiva iakttagelser	Förbättringsområden
<ul style="list-style-type: none"> Korttidssjukfrånvaron minskade under januari och februari jämfört med samma period 2019 Negativ budgetavvikelse beror på total nivå i sin helhet på effekter av covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> På grund av pandemin har arbetet med effektiviseringsåtgärder prioriterats ned och behöver återupptas under hösten Översyn av intern resursfördelningsmodell för att bättre anpassa till behoven

Måluppfyllelse för indikatorer

Indikatorer inom målområde 6	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020	Målvärde 2020
Ekonomisk ramavvikelse, mnkr ¹	-	5,7	-17,1 ²⁾	Ekonomi i balans
Kostnad per boendedygn, kr	1 756	1 834	1 998	Pris 2020
Beläggningsgrad på platser för korttidsvård	113 %	107 %	83 %	I nivå med resursfördelning
Beläggningsgrad för permanenta platser	95 %	96 %	98 %	I nivå med resursfördelning
Andel undersköterskor av omvårdnadspersonal	- ²⁾	K 91,0 % M 87,3 % 90,6 %	K 89,4 % M 82,3 % 88,7 %	> 90%
Andel heltidsanställda av omvårdnadspersonal	K 29,7 % M 43,9 % 31,1 %	K 29,8 % M 44,2 % 31,3 %	K 32 % M 38,3 % 32,7 %	Öka
Andel enheter med HME-värde på minst 78	62 %	64 %	66%	100 %
Sjukfrånvaro i % av arbetstid	K 9,0 % M 7,0 % 8,8 %	K 7,8 % M 4,9 % 7,44 %	K 9,4 % M 5,6 % 8,91 %	Minska
Korttidssjukfrånvaro dagar/anställd, dag 1-14	K 8,6 M 8,5 8,6	K 8,9 M 8,2 8,78	K 13,4 M 12,6 13,34	< 8
Andel chefer 10-30 medarbetare	30 %	58 %	55 %	Öka
Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (totala antalet utförda genderbudgetanalyser) ⁴⁾	0(0)	0(0)	0(0)	Följemått

Kommentarer till indikatorerna

1) Nämndens bildades 2019 så ramavvikelse från tidigare år finns inte.

2) Exklusive beräknade effekter av covid-19, 3,3 mnkr.

3) Kostnad per boendedygn då statsbidrag avseende covid-19 avseende nedlagda kostnader under året dragits av, 1 942 kr.

4) 2017 års genderbudgetanalys tittade på anhörigstöd och larm. Undersökte 2018 personalkontinuitet som individen möter i egenskap av hemvårdstagare. Visade på inga större skillnader. 2019 års analys undersökte beviljad och utförd tid. Visade på viss skillnad.

3) 2017 års genderbudgetanalys tittade på anhörigstöd och larm inom hemvård och förebyggande. 2018 års genderbudgetanalys rörde hemvårdens verksamhet och är därmed inte aktuella för Vårdboendenämnden. 2019 års genusbudgetanalys gjordes gällande smaken på maten och trivsel under måltiden och visade på marginell skillnad.

Den ökade sjukfrånvaron och korttidssjukfrånvaron är till stor del en effekt av den pandemi vi är i och att medarbetare varit hemma vid minsta symptom.

4.6.2 Beskrivning av bidrag till Kommunfullmäktiges mål

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska ha en långsiktig och hållbar ekonomi, där varje nämnd och dess verksamheter bidrar till en god ekonomisk hushållning av kommunens resurser

Digital teknik har stor potential att bidra till att äldre personer och andra med funktionsnedsättning ska kunna bo kvar hemma, ha en ökad självständighet, känna sig trygga och delaktiga i samhället och även nå en bättre hälsa. Välfärdsteknik möjliggör också till ett effektivt arbetssätt inom förvaltningen. Välfärdsteknik inkluderar bland annat digitala trygghetslarm, tele- och videokommunikation, sensorer i hemmet, ett mobilt arbetssätt samt övriga e-tjänster som ger ett mervärde för den enskilde individen.

Flera åtgärder har gjorts för att snabba på digitaliseringen i vård och omsorg.

- Alla vård- och omsorgsboenden har surfplattor för att underlätta digitala möten mellan hyresgäster och anhöriga
- Träffpunkterna har surfplattor och tidsbokning för individuellt stöd från IT-guiderna
- Utökad stöd till onlinehandling i samtliga hemvårdsenheter
- Civila samhället och andra kulturbärare har ställt om till digitala mötesformer som t e x studieförbund som bjuder in till digitala kulturyttringar
- Ökat digitalt utbildningsutbud för medarbetare
- Test av ny sensorteknik i ett vård och omsorgsboende i Smart blocks projektet.
- Digitala möten istället för fysiska möten
- Webbinarier som föreläsningsform - resfria möten
- Ökad samverkan med Region Örebro län för att underlätta digital överföring av information mellan de olika huvudmännen

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Örebro kommun ska arbeta nämndöverskridande för att nå högsta möjliga resursnytta

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Vid fördelningen av de ekonomiska medlen i kommunkoncernens olika verksamheter ska jämställdhet beaktas

Ingen uppföljning av detta har gjorts under pandemin.

KOMMUNFULLMÄKTIGEMÅL

Som attraktiv arbetsgivare ska Örebro kommun rekrytera, utveckla och behålla kompetens och engagerade medarbetare för att utveckla kommunens verksamheter

Nämndens åtagande:

- *Säkerställa förvaltningens möjlighet att rekrytera rätt kompetens och upprätthålla kompetensen hos medarbetarna.*

En av de positiva effekterna av pandemin är att det blivit ett fokus på omvårdnadspersonal. Det handlar om kompetensnivån hos omvårdnadspersonalen i verksamheterna men även om kommande rekryteringsbehov och utbildning. Ett led i detta är riksdagens beslut om Äldreomsorgslyftet, som en del i åtgärds paketet i arbetet med Covid -19, med syftet att öka kompetens och rekrytera fler medarbetare till äldreomsorgen. Målgrupperna för rekrytering till Äldreomsorgslyftet är permitterade, varslade och uppsagda från andra branscher samt visstidsanställda och timavlönade i våra verksamheter. Deltagarna ska studera 50 % och arbeta 50 % och vid antagningen ska de få en tillsvidareanställning på heltid. Utbildningen ska ske i enlighet med de nationella yrkesprogrammen till Vårdbiträde/Undersköterska.

Under pandemin kunde vi i Örebro län se varsel inom flera olika områden. Det i kombination med att nämnden behövde stärka upp med medarbetare för att kunna upprätthålla verksamheten under pandemin gjorde att vi kunde rekrytera in nya som snabbutbildades och gavs anpassade arbetsuppgifter där behov uppstod. Det gav ett mervärde för de enskilda personerna, bidrog till en stabilare bemanning, bättre arbetsmiljö och gjorde att kvaliteten hos kunderna kunde upprätthållas.

För att möta personer i olika behovssituationer som ständigt förändras behöver medarbetare kontinuerlig kompetensutveckling. Under den pågående pandemin har flera utbildningar inte varit möjliga att genomföra vilket kan få negativa följder såsom att medarbetares förutsättningar att ge den bästa vården och omsorgen försämras. Det är därför av stor betydelse att göra en omstart med att planera och genomföra utbildningar och kompetensutvecklingsinsatser för att minska ”utbildningsskulden” och för att säkra en god kvalitet på vården och omsorgen.

2020 års HME visar för Vård- och omsorgsboendena att resultat ligger kvar på 80 vilket är högre än Örebro kommuns resultat (79). Starkast resultat återfinns på frågorna om medarbetaren vet vad som förväntas i arbetet och om medarbetaren är insatt i sin arbetsplats mål.

5 Analysunderlag – ekonomi.

5.1 Årets resultat – ekonomi

Vårdboendenämnd totalt	Budget 2020	Utfall 2020	Bud-Utf 2020	Bud-Utf 2020	Bud-Utf 2019	Bud-Utf 2019
tkr	tkr	tkr	tkr avvikelse	% avvikelse	tkr avvikelse	% avvikelse
Vård- och omsorgsboende						
Vobo gemensamt 1)	-21 783	-25 529	-3 746	-17%	219	1%
Vobo väster 2)		-5 293	-5 293		-4 195	
Vobo sydväst 2)		644	644		3 467	
Vobo öster 2)		-12 286	-12 286		3 586	
Totalt vård- och omsorgsboende	-21 783	-42 463	-20 680	-95%	3 077	14%
Övergripande verksamhet						
Förvaltningsgemensamt	-4 342	-2 628	1 714	39%	2 068	52%
Företagshälsovård och friskvård	-3 787	-2 483	1 304	34%	-74	-2%
Totalt övergripande verksamhet	-8 129	-5 111	3 017	37%	1 994	26%
Politisk verksamhet						
Vårdboendenämnd	-935	-772	163	17%	352	28%
Planeringsreserv	-372	0	372	-100%	311	100%
Totalt politisk verksamhet	-1 307	-772	535	41%	663	43%
Ankomstreg leverantörsfakturor 3)	0	1	1		0	
Totalt Vårdboendenämnd	-31 219	-48 346	-17 127	-55%	5 733	18%
Varav intraprenader	0	5 515	5 515		3 062	
Totalt Vårdboendenämnd exkl intraprenader	-31 219	-53 860	-22 641	-73%	2 672	9%
Ingående ackumulerat resultat intraprenader 2020			10 235			
Ianspråktagande av ack resultat 2020			-40			
Nya underskott 2020			0			
Nya överskott 2020			5 554			
Utgående ackumulerat resultat intraprenader 2020 4)			15 750			
Avvikelse inklusive ianspråktagande av ack resultat intraprenader						
Årets avvikelse exkl. intraprenader			-22 641			
Årets avvikelse intraprenader (dvs nya över- och eller nya underskott 2020)			5 554			
Justerad avvikelse inkl intraprenadernas över- underskott som härrör från 2020			-17 087			

1) Delvis intäktsfinansiering via intern ersättningsmodell

2) Intäktsfinansiering via intern ersättningsmodell. Budget på helår = 0 tkr.

Se även bilaga 7.2 Vård- och omsorgsboendens ekonomiska utfall exklusive vobo gemensamt där intäkter och kostnader jämförs på enhetsnivå.

3) Leverantörsfakturor som ligger i flödet men inte är attesterade.

4) Se även bilaga 7.3 Ackumulerat resultat intraprenader

Utfallet för 2020 visar på en negativ avvikelse mot budget på -17,1 mnkr inklusive intraprenadernas avvikelse och -22,6 mnkr exklusive intraprenadernas avvikelse. De ekonomiska effekterna av Covid-19 är stora för nämndens verksamhet och exklusive dessa beräknas budgetavvikelsen totalt sett vara positiv och uppgå till 3,3 mnkr inklusive intraprenadernas avvikelse och -4,0 mnkr exklusive intraprenadernas avvikelse. Nämnden har under 2020, via statsbidrag, ersatts för beräknade merkostnader kopplat till covid-19, men effekter av minskad beläggningsersättning med avdrag för rörliga kostnader beräknas uppgå till -22,7 mnkr.

Inom Vårdboendenämnden är det sju vård- och omsorgsboenden som bedrivs som intraprenad och totalt redovisar dessa en positiv budgetavvikelse på 5,5 mnkr (7,4 mnkr exklusive beräknade covid-19 effekter).

De enheter som under året, exklusive effekter av Covid-19, räknat med en negativ budgetavvikelse har aktivt arbetat med åtgärdsplaner för att reducera underskottet och nå en budget i balans och trots rådande pandemi har flera enheter haft god effekt av arbetet, men till viss del har detta arbete fått stå tillbaka.

Vårdboendenämnden har under 2020 ett antal effektiviseringskrav, men har haft svårigheter att klara samtliga effektiviseringar, se mer om detta i kapitel 5.3 Effektivisering. Trots detta redovisar nämnden på total nivå en budget i balans exklusive beräknade effekter av covid-19.

Nämndens planeringsreserv¹ uppgår till 0,4 mnkr och under 2020 har nämnden beslutat att nyttja planeringsreserven till HBTQ-diplomering av två vård- och omsorgsboenden. På grund av pandemin har det dock inte varit möjligt att genomföra diplomeringen.

Vårdboendenämnden har ett tilldelat anslag för inventarieinvesteringar som uppgår till 3,4 mnkr och 1,8 mnkr har nyttjats under året.

¹ Planeringsreserven är nämndens verktyg för att möjliggöra politiska prioriteringar under året.

5.2 Effekter av coronapandemin

Den pågående pandemin har haft stor påverkan, både verksamhetsmässigt och ekonomiskt, på verksamheterna inom Vårdboendenämnden. De beräknade ekonomiska effekterna för nämnden uppgår totalt sett till -20,4 mnkr, men de verkliga effekterna av pandemin är större än denna beräkning. Ledningsorganisationen har till stor del fått skjuta upp utvecklingsarbete, utbildningar för personal har skjutits på framtiden och då sjukfrånvaron varit hög har det varit en extra arbetsbelastning för all personal. Därutöver har vård- och omsorgsboendena haft besöksförbud under del av året vilket kan bidra till en ökad psykisk ohälsa hos nämndens målgrupper.

Sammanställning beräknade ekonomiska effekter kopplat till covid-19, 2020

Vårdboendenämnden mnkr	Vobo gemensamt	Vobo väster	Vobo sydväst	Vobo öster	Övrigt	TOTALT
Budgetavvikelse 2020	-3,7	-5,3	0,6	-12,3	3,6	-17,1
Statsbidrag covid-19	0,3	10,9	11,5	12,0	3,6	38,4
Beräknade merkostnader covid-19 ¹⁾	-0,3	-9,4	-11,1	-11,4	-3,9	-36,1
Beräknad minskad beläggningsersättning med avdrag för beräknade rörliga kostnader ²⁾		-4,8	-2,0	-15,8		-22,7
Totalt beräknad effekt covid-19	0,0	-3,3	-1,6	-15,2	-0,3	-20,4
Korrigerad budgetavvikelse 2020 exklusive covid-19 effekter	-3,8	-2,0	2,3	2,9	3,9	3,3
Budgetavvikelse 2019	0,2	-4,2	3,5	3,6	2,7	5,7
Förändring korrigerad budgetavvikelse 2020 jämfört med 2019	-4,0	2,2	-1,2	-0,6	1,2	-2,4

1) Merkostnad för december avseende personalkostnader är uppskattad genom att använda novembers prognos för personalkostnader.

2) Beräknad minskad beläggningsersättning per enhet under perioden mars-december 2020 med avdrag för beräknade rörliga kostnader till exempel kost, inkontinens- och sårvårdsmaterial.

Nämndens korrigerade budgetavvikelse exklusive covid-19 effekter uppgår till 3,3 mnkr vilket är en förbättring med 20,4 mnkr jämfört med bokförd budgetavvikelse på -17,1 mnkr.

Det som haft störst resultatpåverkan för vård- och omsorgsboende på totalen är minskad beläggningsersättning till följd av tomma platser på grund av pandemin. När en plats står tom minskar även de rörliga kostnaderna för till exempel kost, inkontinens- och sårvårdsmaterial, så detta har dragits av från beräknas minskad beläggningsersättning och då beräknas denna uppgå till -22,7 mnkr (grundar sig på cirka 15 900 dygn). Det är dock inte möjligt att exakt veta hur beläggningsen skulle sett ut om inte pandemin funnits och därav har effekten beräknats genom en jämförelse mellan belagda och disponibla dygn.

De kostnadsposter som haft störst påverkan på nämndens verksamheter under pandemin är merkostnader för:

- basal hygienutrustning och personlig skyddsutrustning, vilket beror på ett högt prisläge och hög förbrukning.
- hög sjukfrånvaro i jämförelse med 2019. Korttidsjukfrånvaron mätt i antal dagar per månadsavlönad personal har för perioden mars-december ökat med ca 4,9 dagar (ca 71 %) per anställd, jämfört med motsvarande period 2019.

- extra personalresurser bland annat i samband med kohortvård², hög sjukfrånvaro som bidragit till merkostnader till exempel i form av övertid och högre arbetsbelastning.
- reviderat sommarpaket för sjuksköterskor för att säkra sommarbemanning och upprätthålla patientsäkerheten har ökat kostnaderna för sjuksköterskebemanningen.³
- covid-avdelningar på Tullhuset, merkostnader enligt ovan, men även för hyrsjuksköterska och extra städning.

Nämnden har dock fått ersättning i form av statsbidrag som överstiger de beräknade kostnaderna med 2,2 mnkr, vilket beror på statsbidrag som nämnden erhöll i samband med årsbokslutet samt att statsbidraget för sjukfrånvaro överstiger beräknade merkostnader⁴, se tabell nedan.

Vårdboendenämnden	Merkostnader ¹⁾				Testning covid-19 ²⁾	Krisstöd med mera ³⁾	TOTALT
	mnkr	Mars-juli	Aug-nov	Dec			
Statsbidrag		14,2	7,0		15,8	0,2	38,4
Beräknad kostnad		-15,4	-7,4	-2,7	-10,6		-36,1
Nettoeffekt		-1,3	-0,4	-2,7	5,3	0,2	2,2

1) Nämnden erhöll 91,4 % av ansökta statsbidrag och för december har ansökan inte lämnats in då ny förordning inte var beslutad i samband med årsbokslutet.

2) Statsbidrag för utförande av tester covid-19 som erhöles via Region Örebro Län

3) Statsbidrag för särskild satstning på krisstöd mm till personal inom vård och omsorg om äldre med anledning av spridning av covid-19

² Med kohortvård menas att patienter som exponerats för smitta och patienter med symtom skiljs från de övriga patienterna och vårdas separat med särskild avdelad personal. Kohortvård ska tillämpas hela dygnet för att vara effektivt.

³ För att säkra sommarbemanningen och upprätthålla patientsäkerheten under pandemin togs ett beslut om reviderat sommarpaket för sjuksköterskor den 19 maj. Paketet innebar att ersättning för timavlönade, extra ersättning övertid månadsanställda samt att ersättning vid kortare semester höjdes. Tiden då högre ersättning utgår förlängdes jämfört med tidigare beslut.

⁴ Merkostnad sjukfrånvaro har beräknats genom att jämföra med 2019 års ekonomiska utfall vad gäller sjukfrånvaro.

5.3 Effektivisering

Inför 2020 har Vårdboendenämnden fått både riktade och generella effektiviseringsuppdrag och det har varit en stor utmaning för nämnden att få alla enheter, även de som redovisade negativa budgetavvikelse under 2019, att uppnå en budget i balans under 2020.

Effektiviseringsuppdrag inköp

Kommunstyrelsen har riktat ett omprövningskrav gällande inköp till samtliga nämnder. Verksamheten inom Vårdboendenämnden har dock stora utmaningar vad gäller att hantera hela effektiviseringsuppdraget kring inköp. Beräknat effektiviseringsuppdrag uppgår till cirka 5,3 mnkr och detta motsvarar ca 10 % av inköpsvolymen i tkr från externa leverantörer.

Av total inköpsvolym avser ca 6 % av inköpen inköp/tvätt av arbetskläder där förvaltningen följer Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien⁵ och inköpen sker från ramavtalsleverantör. Ca 10 % av inköpsvolymen avser hyrsjuksköterskor och cirka 6 % avser kostnader kopplade till kallelsearmen. Om dessa kostnader räknas bort uppgår effektiviseringskravet till ca 13 % av total inköpsvolym vilket varit mycket svårt att hantera. Nämnden har därför i budget 2020 beslutat att budgetera med ett underskott på -4,4 mnkr i den interna resursfördelningsmodellen vilket innebär en budgeterad effektivisering på inköp med drygt 2 % (0,9 mnkr). I praktiken innebär detta att nämnden under 2020 haft ett budgeterat underskott på -4,4 mnkr under Vobo gemensamt på grund av att enheterna fått ut beloppet som ersättning i den interna beläggningsersättningen. Verkligt underskott på grund av ovanstående uppgick i årsboks slutet till -2,8 mnkr.

Verksamheterna inom Vårdboendenämnden har en hög avtalstrohet idag och under 2019 implementerades en ny organisation för inköpssamordning vilket kan bidra till att ytterligare höja avtalstroheten

Under 2020 var planen att bland annat inköp avseende inkontinenshjälpmedel, sårvårdsmaterial och livsmedel skulle ses över i syfte att se om det finns någon möjlighet att reducera kostnaderna. Utbrottet av Covid-19 har gjort att arbetet med effektivisering av inköp till stor del avstannat, men varje månad tas rapporter fram som möjliggör jämförelse av kostnad/belagt dygn mellan enheter. Tanken är att dessa rapporter ska kunna bidra till att lära av varandra och hitta sätt att ytterligare effektivisera kostnaderna. Några exempel som verksamheten arbetat med under 2020 är bland annat att sätta ekonomiska begränsningar för veckoinköp av livsmedel, begränsa inköp av näringsdrycker, inköp av frukt och grönt efter säsong samt översyn och effektivisering av livsmedelshanteringen.

På grund av pandemin har kostnader för till exempel planeringsdagar och utbildningar minskat.

Generellt effektiviseringsuppdrag från Programnämnd social välfärd

Programnämnd social välfärd har, genom att sänka priset på ersättning per dygn riktat ett generellt effektiviseringsuppdrag gentemot Vårdboendenämnden. Detta innebär att de interna intäkterna beräknas minska med 4,9 mnkr. Under december 2019 förändrades ledningsstrukturen och chefsledet avdelningschef togs bort. Detta innebär under 2020 en effektivisering med 0,8 mnkr. Kvarvarande effektivisering på 4,1 mnkr har i sin helhet räknats in i den interna resursfördelningsmodellen och samtliga enheter har därmed ett uppdrag att arbeta med att justera kostnaderna efter tilldelad ersättning. Pandemin har

⁵ SOFS 2015:10 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg

gjort att arbetet med åtgärdsplaner för att reducera underskott till viss del fått stå tillbaka, men de flesta enheter inom nämnden redovisar för 2020 en budget i balans om hänsyn tas till beräknade effekter av covid-19.

Förvaltningsövergripande effektiviseringsförslag

Verksamheterna har en nattbemanning för omvårdnadspersonal som dels utgår från beräknat antal årsarbetare i dygnsersättningen enligt intern resursfördelningsmodell samt att ett antal vobo får en fast tilldelning för nattbemanning. I syfte att se över om denna resurstilldelning är kostnadseffektiv och om den är i enhetlighet med likställighetsprincipen⁶ har en översyn genomförts under 2020. Översynen rapporterades till nämnden i september 2020 och i samband med detta beslutade nämnden att det skulle tas fram en reviderad intern modell för ekonomisk resurstilldelning av nattbemanning. Med anledning av pandemin har dock detta arbete skjutits fram i tiden.

Under hösten 2019 införde förvaltningen ett stopp för inköp av hyrsjuksköterska (inköp kan dock ske efter beslut av förvaltningschef). För att hantera inköpsstoppet samt för att skapa en effektiv bemanning av sjuksköterskor arbetar förvaltningen med att se över olika samarbetsformer. Som del i detta var ett utökat gemensamt samarbete för sjuksköterskor under kvällar och helger planerat att träda i kraft under hösten 2020, men detta har på grund av covid-19 blivit framskjutet till hösten 2021. Under 2020 har bokförda kostnader för hyrsjuksköterska minskat med 3,9 mnkr (61 %) jämfört med 2019.

⁶ Kommunallagen 2 kap 2 §

5.4 Enheternas ekonomiska resultat

I bilaga 7.2 framgår respektive vård- och omsorgsboende ekonomiska utfall för 2020 inklusive och exklusive beräknade effekter av covid-19.

Samtliga vård- och omsorgsboenden har haft högre kostnader kopplat till inköp av skyddsutrustning och basal hygienutrustning, dels beroende av höga priser, dels beroende av hög förbrukning under pandemin. Därutöver har personalkostnaderna ökat kopplat till kohortvård i samband med smitta eller misstänkt smitta, ökade övertidskostnader på grund av hög sjukfrånvaro samt ökade personalkostnader för sjuksköterska kopplat till att sommarpaketet för sjuksköterska reviderades i mitten av maj. Även ledning och administration har haft övertidskostnader kopplat till extra arbete i samband med pandemin, till exempel arbete med bemanning och frågor från boende och anhöriga.

Beläggningsgraden var under januari-mars totalt sett hög, men har från och med april och framåt totalt sett minskat. Detta kopplas till Covid-19 då inga nya placeringar skett till avdelningar där smitta finns och efterfrågan på korttidsplatser har tidvis varit låg. Till och med mars var beläggningsgraden på korttidsplatser över 100 %, men från och med april sjönk beläggningsgraden successivt och låg under juli-augusti på 62-64 %. Beläggningsgraden på permanenta platser var till och med mars nära 100 %, men har sedan maj legat på cirka 96-98 %. Se även bilagorna:

7.4 Beläggningsgrad 2017-2020

7.5 Beläggningsgrad månadsvis per enhet 2020

7.6 Beläggningsgrad 2020 per enhet jämfört med 2019

Korttidsjukfrånvaron mätt i antal dagar per månadsavlönad personal har för perioden mars-december ökat med 4,9 dagar (71 %) per anställd, jämfört med motsvarande period 2019. För januari-februari uppmättes en minskad korttidsjukfrånvaro med 0,4 dagar (19 %) per anställd jämfört med motsvarande period 2019. Orsaken till den stora ökningen från och med mars är att personal uppmanas stanna hemma även med milda symptom för att begränsa smittspridning av covid-19.

I slutet av 2019 införde förvaltningen stopp för hyrsjuksköterska vilket innebär att alla behov ska prövas och beslut om undantag fattas av förvaltningschef. Uppdraget till verksamheten är att i första hand använda befintliga resurser på ett mer effektivt sätt, till exempel genom ökad samverkan. Under 2020 uppgår bokförd kostnad för hyrsjuksköterska till 2,4 mnkr, att jämföra med 6,3 mnkr för motsvarande period 2019. Södermalms hemmet och Tullhuset (kopplat till covid-19) är de enheter som haft störst behov under 2020. För att lösa vakanta pass så har sjuksköterskor från hemvården och vobo arbetat extra pass (övertid). Därutöver sker samverkan mellan vobo för att lösa bemanningen. Se även bilagorna:

7.7 Inköp hyrsjuksköterska 2017-2020

7.8 Inköp hyrsjuksköterska utfall per enhet och månad 2020.

5.4.1 Vobo gemensamt

Vobo gemensamt redovisar för 2020 en negativ budgetavvikelse på -3,7 mnkr och detta beror i huvudsak på att mer intäkter än vad nämnden fått ersättning för från Programnämnd social välfärd fördelats ut till vobo-enheterna via den interna resursfördelningsmodellen, -2,8 mnkr. Orsaken till detta är i huvudsak hanteringen av effektiviseringskravet vad gäller inköp. Därutöver överstiger kostnaderna för kallelsearm budget med -0,7 mnkr.

5.4.2 Vobo väster

Vobo väster	mnkr	Elgströmska	Mikaeli-gården	Rosenlund	Rynningeviken ³⁾	Trädgårdarna	Ädelgården ³⁾	Ölmbrogården	Demenscentrum	Löwenhjelmska	Totalt inkl avd gem
Resultat 2020		-0,2	-0,8	-0,5	-3,3	-2,5	0,0	0,3	0,0	1,6	-5,3
Statsbidrag covid-19		2,3	1,3	0,6	1,2	2,1		0,6	1,6	1,1	10,9
Beräknade merkostnader covid-19 ¹⁾		-2,0	-1,2	-0,5	-1,0	-1,9		-0,5	-1,4	-0,9	-9,4
Beräknad minskad beläggningsersättning med avdrag för beräknade rörliga kostnader ²⁾		-0,7	-1,1	-0,1	0,0	-1,0		-0,1	-1,0	-0,9	-4,8
Totalt beräknad effekt covid-19		-0,4	-1,0	0,1	0,2	-0,8	0,0	0,1	-0,8	-0,8	-3,3
Korrigerat resultat exklusive covid-19 effekter		0,2	0,2	-0,5	-3,5	-1,7	0,0	0,2	0,7	2,4	-2,0
Resultat 2019		-0,7	-1,0	-1,6	1,4	-1,0	-1,0	0,5	-1,5	0,7	-4,2
Förändring korrigerat resultat 2020 jämfört med 2019		0,9	1,1	1,1	-4,9	-0,7	1,0	-0,3	2,2	1,7	2,2

1) Merkostnad för december avseende personalkostnader är uppskattad genom att använda november prognos för personalkostnader.

2) Minskad beläggningsersättning per enhet under perioden mars-december 2020 med avdrag för beräknade rörliga kostnader till exempel kost, inkontinens- och sårvårdsmaterial.

3) Rynningeviken och Ädelgårdens resultat för 2019 ska ses tillsammans då kostnader tillhörande Rynningeviken återfinns även på Ädelgården.

Vobo väster redovisar för 2020 ett resultat (intäkter-kostnader) på -5,3 mnkr (exklusive beräknade effekter av covid-19 -2,0 mnkr), att jämföra med 2019 då resultatet uppgick till -4,2 mnkr.

I syfte att nå budget i balans har område väster under året fokuserat på effektiv bemanningsplanering, det vill säga att ställa om bemanningen efter vårdtyngd och tomma lägenheter. Medarbetare har arbetat på andra avdelningar, vikariepass har kortats ned och övertid har undvikits i den mån det gått samt att scheman har setts över och effektiviserats. Enheterna har hjälpts åt i exempelvis HSL-bemanningen inom HSL-samarbete väster.

Under januari till mars låg beläggningsgraden på en hög nivå för de flesta av enheterna inom väster, men från och med april har beläggningsgraden sjunkit vilket påverkat resultatet negativt.

Elgströmska redovisar ett underskott på -0,2 mnkr (exklusive covid-19, 0,2 mnkr). 2019 hade enheten ett underskott och resultatet för 2020 visar att enheten, trots pandemin lyckats väl med arbetet att nå en budget i balans. Enhetens behov av hyrsjuksköterska har minskat avsevärt under året och kostnaden för hyrsjuksköterska har minskat med -0,8 mnkr jämfört med 2019.

Mikaeligården redovisar ett underskott på -0,8 mnkr (exklusive covid-19, 0,2 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin både vad gäller permanenta och korttidsplatser. Under 2020 har enheten inte haft något behov av hyrsjuksköterska och kostnaden för hyrsjuksköterska har därmed minskat med -0,3 mnkr jämfört med 2019.

Rosenlund redovisar ett underskott på -0,5 mnkr och har motsvarande resultat även exklusive covid-19 effekter. Enheten redovisade under 2019 ett underskott på -1,6 mnkr och det förbättrade resultatet visar på att enheten, trots pandemin lyckats väl med arbetet att nå en budget i balans.

Rynningeviken redovisar ett underskott på -3,3 mnkr (exklusive covid-19, -3,5 mnkr). Rynningeviken har under 2020 haft ett antal platser där de boende endast har hemvårdsinsatser. Dessa platser ersätts från programnämnden via LOV-ersättning utefter utförda insatser. Denna ersättning är betydligt lägre än dygnersättningen för vobo vilket är den huvudsakliga orsaken till enhetens underskott. I december var det fyra platser som saknade biståndsbeslut om särskilt boende.

Trädgårdarna redovisar ett underskott på -2,5 mnkr (exklusive covid-19, -1,7 mnkr). Trädgårdarna har fortsatt höga personalkostnader kopplat till att alla anställda erbjuds heltidsarbete och under 2018 togs möjlighet till flyttid bort och ersattes av resurspass. Därutöver har enheten haft extra resursbehov. Flera nej tack till plats på Trädgårdarna är direkt relaterade till hyreshöjningen som genomfördes inför 2020, men även rädsla för covid-19, dock mest i relation till besöksförbudet.

Ölmbrogården redovisar ett överskott på 0,3 mnkr (exklusive covid-19, 0,2 mnkr). Enheten har på helår, trots covid-19 haft en hög beläggningsgrad på platserna.

Demenscentrum, som är en intraprenad, redovisar ett resultat på +/- 0 mnkr (exklusive covid-19, 0,7 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin. Enheten hade höga kostnader för hyrsjuksköterska under 2019, men under 2020 har vakanta tjänster tillsatts vilket minskat kostnaden för hyrsjuksköterska med 1,5 mnkr.

Löwenhjemska, som är en intraprenad, redovisar ett överskott på 1,6 mnkr (exklusive covid-19, 2,4 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin.

5.4.3 Vobo sydväst

Vobo sydväst	mnkr	Adolfsbergs-hemmet	Karlslunds-gården	Rosta-hemmet	Vintrosa-hemmet	Backa-gården	Lindhults-gården	Ängen	Totalt inkl avd gem
Resultat 2020		0,0	-0,6	1,2	-0,7	0,1	0,3	0,3	0,6
Statsbidrag covid-19		3,1	2,5	2,6	0,6	0,6	0,4	1,7	11,5
Beräknade merkostnader covid-19 ¹⁾		-3,1	-2,6	-2,6	-0,5	-0,5	-0,4	-1,5	-11,1
Beräknad minskad beläggningsersättning med avdrag för beräknade rörliga kostnader ²⁾		-0,4	0,0	0,0	-0,7	0,0	-0,3	-0,7	-2,0
Totalt beräknad effekt covid-19		-0,4	0,0	0,1	-0,6	0,1	-0,2	-0,5	-1,6
Korrigerat resultat exklusive covid-19 effekter		0,4	-0,5	1,2	-0,1	0,1	0,4	0,9	2,3
Resultat 2019		0,1	0,3	1,9	-0,2	1,2	0,3	-0,2	3,5
Förändring korrigerat resultat 2020 jämfört med 2019		0,3	-0,8	-0,8	0,1	-1,1	0,1	1,1	-1,2

1) Merkostnad för december avseende personalkostnader är uppskattad genom att använda november prognos för personalkostnader.

2) Minskad beläggningsersättning per enhet under perioden mars-december 2020 med avdrag för beräknade rörliga kostnader till exempel kost, inkontinens- och sårvårdsmaterial.

Vobo sydväst redovisar för 2020 ett resultat (intäkter-kostnader) på 0,6 mnkr (exklusive beräknade effekter av covid-19 2,3 mnkr), att jämföra med 2019 då resultatet uppgick till 3,5 mnkr.

Inom sydväst har arbete med att anpassa bemanningen efter behov pågått under året och för att möjliggöra en optimal bemanning har ytterligare samarbeten startats. Tre av sju boenden inom sydväst drivs som intraprenad och har stor erfarenhet av att driva verksamheterna med en budget i balans.

Under januari till mars har beläggningsgraden legat på en hög nivå för de flesta av enheterna inom sydväst, men i och med pandemin har beläggningsgraden gått ned. För till exempel Rostahemmet och Ängen syns en tydlig nedgång under maj-juni och sedan en återhämtning av beläggningsgraden.

Adolfsbergshemmet redovisar ett resultat på +/- 0 mnkr (exklusive covid-19, 0,4 mnkr). Under 2020 har en ny äldrepsykiatri-avdelning öppnats och arbetet med att ställa om till ny inriktning av platser har pågått. Enheten har under året erhållit statsbidrag för att kunna utöka bemanningen och kompetensutveckla personalen inom äldrepsykiatri. Dock har pandemin medfört att kompetensutvecklingsinsatser fått skjutas framåt i tiden.

Karlslundsgården redovisar ett underskott på -0,6 mnkr (exklusive covid-19, -0,5 mnkr). Enheten har, trots pandemin, haft hög beläggning, men har något höga personalkostnader. Detta beror delvis på att anställda erbjuds heltidsarbete samt kostnader för omställning. Under 2020 har enheten frångått arbetssättet med verksamhetsanpassade scheman då detta inte fungerade och var kostnadsdrivande. Istället har ett grundschema införts med resursturer som bokas ut vid frånvaro eller behov av extra resurs. Det är dock fortsatt utmanande att täcka överkapaciteten som erbjudande om heltid genererar.

Rostahemmet redovisar ett överskott på 1,2 mnkr och har motsvarande resultat även exklusive covid-19 effekter. Enheten har, trots pandemin, totalt sett över året haft en hög beläggning.

Vintrosahemmet redovisar ett underskott på -0,6 mnkr (exklusive covid-19, -0,1 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin. På enheten har renovering pågått under året och beläggningen var låg även innan pandemin då den minskade ytterligare.

Backagården, som är en intraprenad, redovisar ett resultat på 0,1 mnkr och har motsvarande resultat även exklusive covid-19 effekter. Backagården har, trots pandemin, haft en stabil beläggning, men minskad beläggning vad gäller parbo.

Lindhultsgården, som är en intraprenad, redovisar ett överskott på 0,3 mnkr (exklusive covid-19, 0,4 mnkr). Enheten hade under januari-februari en något låg beläggning, men har lyckats väl med att anpassa kostnaderna utifrån beläggningsersättningen.

Ängen, som är en intraprenad, redovisar ett överskott på 0,3 mnkr (exklusive covid-19, 0,9 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin.

5.4.4 Vobo öster

Vobo öster	mnkr							
	Askenäs	Haga- gården	Jeremias- gården	Söder- malms- hemmet	Tullhuset	Kloster- backen	Skebäcks- gården	Totalt inkl avd gem
Resultat 2020	-2,5	-1,2	0,0	-1,9	-9,9	2,3	0,9	-12,3
Statsbidrag covid-19	1,2	0,9	1,0	2,7	4,4	1,0	0,9	12,0
Beräknade merkostnader covid-19 ¹⁾	-1,0	-0,7	-0,9	-2,4	-4,8	-0,8	-0,7	-11,4
Beräknad minskad beläggningsersättning med avdrag för beräknade rörliga kostnader ²⁾	-3,9	-1,0	-0,4	-0,6	-9,9	0,0	0,0	-15,8
Totalt beräknad effekt covid-19	-3,7	-0,9	-0,3	-0,3	-10,4	0,1	0,2	-15,2
Korrigerat resultat exklusive covid-19 effekter	1,1	-0,3	0,2	-1,6	0,5	2,1	0,7	2,9
Resultat 2019	0,4	-0,3	0,3	-0,6	1,2	0,8	1,7	3,6
Förändring korrigerat resultat 2020 jämfört med 2019	0,7	0,0	-0,1	-1,0	-0,7	1,3	-1,0	-0,6

1) Merkostnad för december avseende personalkostnader är uppskattad genom att använda novemberprognos för personal-kostnader.

2) Minskad beläggningsersättning per enhet under perioden mars-december 2020 med avdrag för beräknade rörliga kostnader till exempel kost, inkontinens- och sårvårdsmaterial.

Vobo öster redovisar för 2020 ett resultat (intäkter-kostnader) på -12,3 mnkr (exklusive beräknade effekter av covid-19 2,9 mnkr), att jämföra med 2019 då resultatet uppgick till 3,6 mnkr.

Inom öster har enheterna arbetat med att anpassa vikariebehovet utifrån behovet. Nya scheman har skapats där behov funnits och samarbete sker inom enheterna för att undvika att ta in vikarier och inte ersätta korttidsfrånvaron fullt ut. Under sommaren gick även Klosterbacken med i HSL-samarbete öster för att kunna klara bemanningen utan köp av hysjsjuksköterska (endast Tullhuset har på grund av Covid-19 haft behov av hysjsjuksköterska under sommaren). Detta har bidragit till ett utökat samarbete i området. Området har i större utsträckning samarbetat vad gäller sjuksköterskeresurser under både vår och sommar och nu även under hösten. Tanken och målsättningen är att bygga vidare på det utökade samarbetet. Under sommaren gjorde samtliga enheter ett gemensamt schema för samtliga sjuksköterskor vilket hade väldigt god effekt på bemanningen. Detsamma gjordes med arbetsterapeuter vilket också fungerat väldigt bra.

Under januari till mars har beläggningsgraden legat på en hög nivå för de flesta av enheterna inom öster men från och med april har beläggningsgraden minskat för många enheter och fram för allt har beläggningsgraden på korttidsplatser minskat kraftigt. Detta har stor påverkan på östers ekonomiska resultat då Tullhuset återfinns i detta område.

Askenäs redovisar ett underskott på -2,5 mnkr (exklusive covid-19, 1,1 mnkr). Den största orsaken till den stora skillnaden mellan resultat inklusive och exklusive covid-19 effekter är låg beläggning under pandemin. Den låga beläggningsgraden från juni och framåt beror dock inte enbart på pandemin utan även på att ombyggnation planeras vilket inneburit att 14 permanenta platser enbart kunnat beläggas med korttidsvård. Under hösten har även en avdelning stängts och personal har satts i omställning.

Hagagårdens redovisar ett underskott på -1,2 mnkr (exklusive covid-19, -0,3 mnkr). Beläggningsgraden har minskat från juni och framåt och dessutom har det, av arbetsmiljöskäl, varit en tomplats på inriktning BPSD⁷. Enheten har även högre personalkostnader kopplat till extra resursbehov och extraordinära kostnader.

Jeremiasgården redovisar ett resultat på +/- 0 mnkr (exklusive covid-19, 0,2 mnkr). Enheten har haft något låg beläggningsgrad från och med mars och framåt.

⁷ BPSD= Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens.

Södermalmshemmet redovisar ett underskott på -1,9 mnkr (exklusive covid-19, -1,6 mnkr). Enheten hade i början av året höga kostnader för hyrsjuksköterska, totalt 0,5 mnkr, men jämfört med 2019 har kostnaden för hyrsjuksköterska minskat med 0,8 mnkr. Personalkostnaderna har under året varit höga även exklusive covid-19 effekter och enheten arbetar med att se över sina kostnader för att nå en budget i balans.

Tullhuset redovisar ett underskott på -9,9 mnkr (exklusive covid-19, 0,5 mnkr). Detta är den enhet som har haft störst ekonomiska konsekvenser av covid-19. Under del av sommaren var covid-avdelningen stängd, men beredskap fanns för att öppna den igen. Dessutom har det under pandemin tidvis varit mycket låg beläggning på korttidsplatser. Enheten har även haft stora kostnader för hyrsjuksköterska under året.

Klosterbacken, som är en intraprenad, redovisar ett överskott på 2,3 mnkr (exklusive covid-19, 2,1 mnkr). Under 2020 har enheten, trots pandemin, haft en stabil beläggning.

Skebäcksgården som är en intraprenad, redovisar ett överskott på 0,9 mnkr (exklusive covid-19, 0,7 mnkr). Enheten har under 2020, trots pandemin, haft en stabil beläggning på permanenta platser. Växelvårdsplatserna och de palliativa trygghetsplatserna har haft mycket låg beläggning under året, men dessa platser ersätts med fast intern ersättning vilket innebär att det inte får någon ekonomisk påverkan.

5.4.5 Övergripande verksamhet

I övergripande verksamhet ingår kostnader för förvaltningschef och andra förvaltningsövergripande kostnader samt kostnader för företagshälsovård och friskvård.

Förvaltningsgemensamt redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,7 mnkr varav huvuddelen avser budgetreserver som inte nyttjats under året.

Vad gäller företagshälsovård och friskvård redovisas en positiv budgetavvikelse på 1,3 mnkr. Avvikelsen beror på att kostnaderna för företagshälsovård är 1,2 mnkr lägre än budget och för friskvård är kostnaden 0,1 mnkr lägre än budget.

5.4.6 Politisk verksamhet

Vårdboendenämndens verksamhet redovisar en positiv budgetavvikelse på 0,2 mnkr och detta beror på inställda nämnder under året.

Nämnden beslutade under 2020 att nyttja planeringsreserven på 0,4 mnkr till HBTQ-diplomerings av två vård- och omsorgsboenden, men på grund av pandemin har det dock inte varit möjligt att genomföra diplomeringsen.

5.5 Intäcks- och kostnadsutveckling

Bruttoredovisning, belopp i tkr	Bokslut 2019	Budget 2020	Bokslut 2020	Avvikelse, Budget-Bokslut 2020	Förändring 2019-2020	Förändring % 2019-2020	Kommentar under punkt
Kostnader							
Personalkostnader	-698 491	-729 394	-759 440	-30 046	-60 949	9%	1.
Köp från bemanningsföretag	-6 324	-543	-2 445	-1 902	3 879	-61%	2.
Kapitalkostnader	-7 662	-6 979	-7 620	-641	42	-1%	3.
Lokalkostnader inkl lokalvård	-6 692	-6 509	-7 502	-993	-810	12%	4.
Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial, arbetskläder	-16 521	-20 807	-29 916	-9 109	-13 395	81%	5.
Köp av kost inklusive näringsdryck	-53 479	-54 417	-52 729	1 689	751	-1%	6.
Bil- och transportkostnader	-2 532	-2 330	-2 810	-481	-279	11%	7.
Övriga kostnader	-29 908	-48 593	-45 433	3 160	-15 524	52%	8.
Summa kostnader	-821 610	-869 571	-907 894	-38 323	-86 285	11%	
Intäkter							
Statsbidrag	6 186	2 708	49 385	46 677	43 198	698%	9.
Försäljning av verksamhet	776 835	812 589	786 409	-26 180	9 573	1%	10.
Övrigt	13 115	23 055	23 755	700	10 640	81%	8.
Summa intäkter	796 137	838 352	859 549	21 197	63 412	8%	
Nettokostnad	-25 472	-31 219	-48 346	-17 127	-22 873	90%	

Tabellen ovan visar avvikelse i tkr mellan bokslut och budget 2020 samt avvikelse i tkr och % mellan bokslut 2019 och bokslut 2020. Nedan återfinns kommentarer vad gäller förändringen mellan 2019 och 2020, se hänvisning till punkt i kolumnen längst till höger.

1. Personalkostnader: Personalkostnaderna har ökat med 9 % (60,9 mnkr) i jämförelse med 2019, men om hänsyn tas till beräknade effekter av covid-19 har kostnaderna ökat med 1 %. Att kostnaderna inte har ökat mera trots löneökning 2020 kan delvis bero på färre disponibla platser än under 2019 samt till viss del på att bemanningen på vissa enheter kunnat anpassas till minskad beläggning inom korttidsvården.

2. Köp från bemanningsföretag avser hyrsjuksköterskor och har minskat med 61% (3,9 mnkr) i jämförelse med 2019. Under 2020 har verksamhetens behov av hyrsjuksköterska minskat betydligt, men Tullhuset har, kopplat till pandemin, haft stora behov av inhyrd sjuksköterska under året.

3. Kapitalkostnaderna är på helhetsnivå i princip oförändrade jämfört med 2019.

4. Lokalkostnader inklusive lokalvård är 12 % (0,8 mnkr) högre än föregående år vilket beror på många små kostnadsökningar. Bland annat har kostnaden för flyttstädning vid tidig utflytt ökat med 0,1 mnkr och extra städning med mera kopplat till covid-19 uppgår till 0,4 mnkr.

5. Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial, arbetskläder är 81 % (13,4 mnkr) högre jämfört med 2019. Merkostnaden kopplat till covid-19 beräknas uppgå till 10,7 mnkr vilket innebär att kostnaden exklusive covid-19 ökade med 16 %. Några orsaker till denna ökning är att kostnaden för inkontinensmaterial ökat med 0,5 mnkr jämfört med 2019 och under sommaren köptes tvättlappar och tvål, på grund av risk för brist, in till ett betydligt högre pris än de priser som är avtalade.

6. Köp av kost minskade med 1 % (0,8 mnkr) jämfört med 2019 och det beror till största delen på att kostnaden för inköp av färdiga portioner minskat med 0,8 mnkr. Detta beror i huvudsak på att nämnden fick 0,9 mnkr i återbetalning från Grundskolenämnden i december på grund av att måltidsverksamhetens överskott fördelades ut till verksamheter som köpt kost under 2020.

7. Bil- och transportkostnader ökade med 11 % (0,3 mnkr) jämfört med 2019. Detta beror till viss del på ökade kostnader kopplade till covid-19 vad gäller transporter från det interna lagret på Tekniska förvaltningen, men även på att kostnaden för samordnad varudistribution inom Örebro kommun ökat.

8. Övriga intäkter och kostnader: Den stora förändringen mellan åren på övriga intäkter och kostnader beror huvudsakligen på ändrad hantering av interna mellanhavanden vilket påverkar intäkter/kostnader mellan åren.

9. Statsbidragen har ökat med 698 % (43,2 mnkr) jämfört med 2019, varav 38,4 mnkr avser statsbidrag kopplat till covid-19.

10. Försäljning av verksamhet har ökat med 1 % (9,6 mnkr). Varje år beräknas beläggningsersättningen upp med OPI⁸ vilket innebär att ersättningen höjs mellan åren. På grund av covid-19 har dock nämndens beläggningsersättning varit betydligt lägre än budgeterat under 2020 och ersättningen beräknas ha minskat med 22,7 mnkr kopplat till covid-19.

⁸ OPI = Omsorgsprisindex

5.6 Investeringar - inventarier

På driftsnämnds nivå hanteras enbart investeringar i inventarier. En investering är förenad med kostnader i form av avskrivning och internränta på bundet kapital och denna kostnad måste rymmas inom enhetens tilldelade budgetram.

Objekt Belopp (Tkr)	Budget 2020	varav från 2019	Utfall 2020	Budget- avvikelse 2020	Begärs överfört till 2021
Totalt investeringar	-3 443	-2 143	-1 827	-1 616	-592
varav Vobo väster	-575		-218	-357	-357
varav Vobo sydväst ¹⁾	-1 106		-961	-145	-145
varav Vobo öster ²⁾	-738		-648	-90	-90
varav Vobo gemensamt	-1 024		0	-1 024	

1) Varav Vintrosahemmet på grund av renovering, budget 836 tkr, utfall 903 tkr

2) Varav Södermalshemmet inköp av nya möbler till matsalar, budget 558 tkr, utfall 558 tkr

Vårdboendenämnden har en investeringsbudget på 3,4 mnkr varav 2,1 mnkr är överförda medel från 2019. Totalt genomförda investeringar under 2020 uppgår till 1,8 mnkr varav 0,9 mnkr avser inköp kopplat till renovering av Vintrosahemmet. Beslut om överförda investeringsmedel togs i maj vilket innebär att verksamheten fick sena besked om beviljade investeringsanslag. Detta, tillsammans med den pågående pandemin, har påverkat utfallet på investeringar.

Kvarvarande investeringsmedel inom vobo väster, sydväst och öster uppgår till 0,6 mnkr och dessa kommer att begäras överförda till 2021.

6. Fem år i sammandrag

Fem år i sammandrag	Utfall 2016	Utfall 2017	Utfall 2018	Utfall 2019	Utfall 2020
Befolkning					
Totalt antal invånare, Örebro kommun	146 631	150 291	153 367	154 860	156 361 ¹⁾
- antal invånare 65 år och äldre	26 426	27 030	27 444	28 008	28 408 ¹⁾
- antal invånare 85 år och äldre	3 615	3 624	3 554	3 546	3 510 ¹⁾
Verksamhet					
Antal permanenta platser i vård- och omsorgsboende (inkl. entreprenader)	1 102	1 142	1 170	1 210	1 205
- varav hos kommunala utförare	986	1 026	1 054	1 092	1 087
Antal personer i kö till vård- och omsorgsboende	97	150	93	122	62
Antal platser korttidsvård	122	118	118	133	142 ²⁾
- varav hos kommunal utförare	120	116	114	133	142
Ekonomi					
Ramavvikelse, mnkr	-	-	-	5,7	-17,1 ³⁾
Anställda					
Totalt antal årsarbetare	-	-	-	1311,6	1342,8
Organisationsutveckling					
Antal intraprenader	6	7	7	7	7

1) Preliminär statistik 2020-12-31.

2) Från och med 2020 ingår möjlighet till överbeläggning i antal platser korttidsvård (12 platser Tullhuset och 3 platser Ölmbrogården) samt 2 gästrum på Skebäcksgården.

3) Ramavvikelse exklusive beräknade effekter av covid-19 uppgår till 0,3 mnkr.

7. Bilagor

7.1 Begreppsförklaringar

Civila samhället: Finns mellan den offentliga sektorn och det privata näringslivet; föreningar, frivilligorganisationer, familjer och individer som påverkar utifrån egen drivkraft (utan offentlig finansiering).

Dagverksamhet: Samlingsnamn för Dagvård med social inriktning, Dagvård med demensinriktning och Dagrehabilitering.

Egenregi: Den verksamhet som kommunen själv bedriver och är huvudman för, till exempel kommunala skolor och gruppboheter.

Gender Budget: En metod för att synliggöra effekterna för kvinnor och män av offentliga budgetar. En analys av ett avgränsat område, som kan leda till förändringar i budgetering av offentliga medel.

HME: Hållbart medarbetarengagemang är ett index som består av 9 frågor framtagna av SKR. Frågorna används av en majoritet av landets kommuner. Är en indikator i Örebro kommun.

IBIC: Individens behov i centrum, IBIC, är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt för dig som arbetar med vuxna personer oavsett ålder eller funktionsnedsättning utifrån socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. IBIC är en vidareutveckling av Äldres behov i centrum, ÄBIC.

Indikatorer: Ett nyckeltal, mätetal eller redovisning, som har ett målvärde utifrån kommunens styrmodell och som regelbundet följs upp.

Intraprenader: En kommunalt avgränsad verksamhet, t.ex. en skola, som bedrivs med särskilda överenskommelser som ger lite friare villkor än i den ordinarie kommunala regin.

LOU: Lagen om offentlig upphandling

LOV: Lagen om valfrihetssystem

Servicegarantier: Utfästelser som kommunen gjort om vilken kvalitetsnivå våra tjänster ska ha. Det finns generella servicegarantier som gäller alla verksamheter och servicegarantier som är specifika för en verksamhet.

Programplan: Utifrån ÖSB, fastställer programnämnderna programplaner. Den innehåller strategier för hur man ska ta sig mot de gemensamma målen på kort och lång sikt och vilka utvecklings-insatser man prioriterar. Programplanerna innehåller också resursfördelning till driftsnämnderna och antas av respektive programnämnd

Rehabiliterande arbetssätt: Metod som handlar om att stärka eller bibehålla hälsa, funktions- och aktivitetsförmåga. Ett rehabiliterande arbetssätt innebär att man arbetar för det i alla aktiviteter i vardagen, utifrån de mål som medborgaren sätter upp. För att lyckas behöver alla professioner och medborgaren själv arbeta tillsammans. Med ett rehabiliterande arbetssätt vill vi åstadkomma en ökad livskvalitet, bättre stöd till medborgaren och att medborgaren får leva det liv som hen önskar. (Se mer info på orebro.se)

Träffpunkt: Mötesplats för seniorer.

Verksamhetsplan: Utifrån programplanerna och ÖSB fastställer driftsnämnderna för respektive område en verksamhetsplan med budget. Den ska beskriva vad förvaltningen förväntas göra för att förbättra tjänster och service och bidra till de kommunövergripande målen.

Åldras på dina villkor: Strategi för äldreomsorgen i Örebro kommun

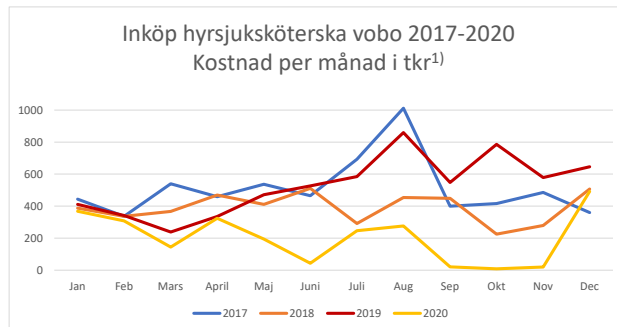
ÖSB: Kommunledningen i Örebros övergripande strategier och budget för 2020 med plan för 2021-2022. Politiskt styrdokument i Örebro kommun.

7.6 Beläggningsgrad 2020 per enhet jämfört med 2019

Vård- och omsorgsboende Beläggning helår 2019	Permanenta platser ¹⁾							Korttidsplatser ²⁾					2019				
	Vård-boende	Äldre psykiatri	Grupp-boende	Vårdb demens	Specialb demens	Yngre demens	Totalt perm. platser	Korttid somatik	Korttid demens	Växelvård	Palliativa Trygghetsp L	Korttid rehab	Totalt korttids-platser	Totalt perm. + korttid	Totalt perm. platser	Totalt korttids-platser	Totalt perm. + korttid
Vobo väster																	
Elgströmska			97,1%	79,8%			94,6%	21,8%					111,7%	96,8%	96,2%	64,0%	92,2%
Mikaelgården	88,4%		98,1%	89,0%			92,7%	159,8%		40,1%			53,4%	86,4%	96,1%	73,9%	92,5%
Rosenlund	91,5%		92,0%	106,9%			98,4%							98,4%	101,8%		101,8%
Dymningsvägen ³⁾	83,3%						83,9%							83,9%			
Trädgårdarna	96,3%		99,4%	97,1%			97,0%							97,0%	101,6%		101,6%
Adelgården															89,8%	128,1%	99,1%
Olimbrogården ⁴⁾			103,6%	88,7%			96,1%	72,7%					106,5%	100,8%	92,8%	107,5%	99,4%
Vobo intraprenader väster																	
Demenscentrum					90,5%	90,0%	90,4%		114,4%	66,5%			90,5%	90,4%	86,8%	103,2%	92,2%
Löwenhjelmska	93,2%		98,5%				96,1%							96,1%	98,0%		98,0%
Vobo sydväst																	
Adolfsbergshemmet	100,1%	69,0%	99,6%				98,3%							98,3%	99,1%		99,1%
Karlslundgården	143,5%		91,6%	29,6%			104,5%	20,8%				20,8%	102,0%	79,1%			82,9%
Rostahemmet	99,3%		86,5%	154,4%			100,1%						100,1%	102,8%	102,8%		102,8%
Vintrosahemmet	88,5%		52,5%				85,9%						92,6%	76,0%			78,6%
Vobo intraprenader sydväst																	
Bäckgården	109,8%		108,2%	93,8%			105,0%						105,0%	107,4%			107,4%
Lindhultsgården			98,3%	91,2%			95,9%						95,9%	96,5%			96,5%
Ången	98,6%		115,4%	29,1%			96,2%						96,2%	98,4%			98,4%
Vobo öster																	
Hävens	121,5%			86,9%			132,5%	43,0%					74,1%	115,3%	91,3%	108,8%	96,4%
Hagagården	94,2%		155,6%	39,5%	86,9%		93,2%						93,2%	97,3%	97,3%		97,3%
Jeremiasgården	99,5%		87,3%	97,9%			97,4%						97,4%	96,5%			96,5%
Södermalshemmet	79,3%		97,7%	134,4%			97,7%						97,7%	98,3%			98,3%
Tullhuset								87,9%	29,5%			109,9%	83,0%	83,0%		114,8%	114,8%
Vobo intraprenader öster																	
Klosterbacken	99,3%		98,8%	102,0%			99,8%						99,8%	98,4%			98,4%
Skebäcksgården	99,8%						99,8%	251,5%	19,9%	16,3%		64,1%	93,6%	100,6%	86,2%		98,6%
Totalt	99,5%	69,0%	97,8%	100,4%	89,5%	90,0%	97,8%	72,3%	169,9%	42,5%	16,3%	109,9%	83,0%	96,3%	96,3%	106,8%	97,4%

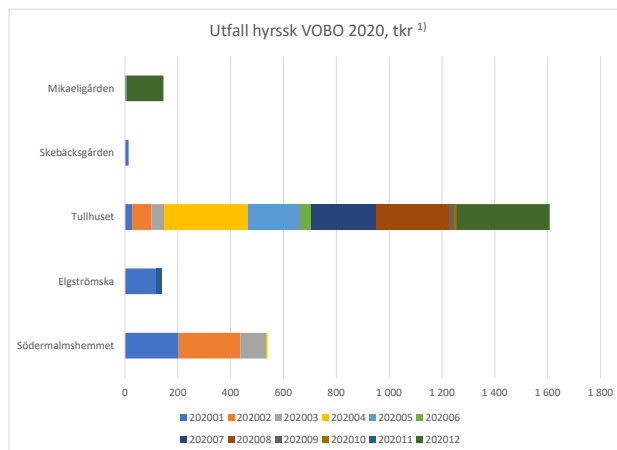
1) I de fall ett vobo som inte har budgeterade korttidsplatser har korttidsplats på permanent plats under året har detta räknats in i Totalt beläggning för permanenta platser.
 Beläggningen på permanenta platser kan överstiga 100 % på grund av att parbo inte ligger med i platsbudgeten.
 2) Tullhuset och Olimbrogården har möjlighet att belägga korttidsplatserna med 10 respektive 3 överbeläggningar utöver platsbudgeten vilket gör att beläggningen kan överstiga 100 %.
 I de fall permanenta platser nyttjas som korttidsplatser på vobo som har korttidsplatser i sin platsbudget kan beläggningen överstiga 100 %.

7.7 Inköp hyrsjuksköterska 2017-2020

1) Uppgifterna är hämtade ur ekonomisystemet vilket innebär att kostnaden för hyrsjuksköterska bokförs i den period som fakturan slutat testeras vilket kan avvika från den period som arbetet utförts i.

7.8 Inköp hyrsjuksköterska utfall per enhet och månad 2020

1) Uppgifterna är hämtade ur ekonomisystemet vilket innebär att kostnaden för hyrsjuksköterska bokförs i den period som fakturan slutat steras vilket kan avvika från den period som arbetet utförts i.

Tullhuset har på grund av pandemin haft höga kostnader för hyrsjuksköterska.

7.9 Insatser inom förebyggande verksamhet

Totalt antal insatser på individnivå 15 mars - 31 december, perioden då verksamheterna var stängda för gruppverksamhet.

Insats för medborgaren	Anhörigcentrum	Dagverksamhet	Frivilligt och hälsofrämjande	Totalt antal utförda insatser
Distribution av matlådor	0	2	12583	12585
Följt med på promenad	155	2991	545	3691
Informerat/väglett i digitala frågo	54	0	234	288
Inköp i butik	17	87	356	460
Gruppaktivitet utomhus	0	2492	5432	7924
Stödjande samtal	1403	6344	8763	16510
Utfört apoteksärenden	14	15	121	150
Vägledande/lotsande samtal	150	59	632	841
Enskilt möte /hembesök dg	0	2613	0	2613
Övrig insats dg	0	74	0	74
	1793	14677	28666	45136

Totalt insatser från volontärer och IT-guide 15 mars- 31 december

Insats för medborgaren	Volontärer	IT-guiden	Totalt antal utförda insatser
Följt med på promenad	970		970
Informerat/väglett i digitala frågo	11	187	198
Inköp i butik	393		393
Gruppaktivitet	265		265
Stödjande samtal	4818		4818
Utfört apoteksärenden	7		7
Vägledande/lotsande samtal	0		0
	6464	187	6651

Antal kulturarrangemang 1 april- 31 december

Insats för medborgaren	Frivilligt och hälsofrämjande
Antal kulturarrangemang vid vård- och omsorgsboenden och trygghetsbostäder i samverkan	192